

Feldobták a magas labdát

Európai uniós pályázatok vállalkozóknak, civil szervezeteknek

Fotó: Nagy Tibor

Csütörtökön délelőtt a marosvásárhelyi IncubCenterben bemutatották azt a kiadványt, amelyben Vincze Loránt európai parlamenti képviselő munkatársaival együtt összefoglalta az Európai Unió 2021–2027-es finanszírozási időszakra vonatkozó – elsősorban kis- és közepes vállalkozóknak, ugyanakkor civil szervezeteknek, önkormányzatoknak és oktatási intézményeknek is szánt – pályázati lehetőségeit. A részletekről Lengyel Erika, a könyv szerkesztője és a központi fejlesztési régió igazgatóságának képviselője, valamint Besenyei Sarolta, az IncubCenter vezetője, EU-s pályázatok szakértője beszélt a jelenlévőknek.

Vajda György

Miután Besenyei Sarolta vendéglátóként köszöntötte a megjelenteket és a partnereket, megköszönte a MIÉRT, az RMDSZ, a közép-romániai fejlesztési régióbeli ügynökségek, illetve Vincze Loránt parlamenti irodája munkatársainak az együttműködését a rendezvény megszervezésében. Vincze Loránt a kiadvány megjelenésének körülményeiről beszélt. Elmondta, az uniós agrártámogatásokról egy hasonló füzetet adtak ki, amelyet erdélyi körüton ismertettek, ekkor Birtalan István, a MIÉRT elnöke vetette fel, hogy kellene egy ilyen kiadvány az uniós direkt támogatásokról. Ezeket foglalták tehát össze a kiadványban, azzal a gondolattal, hogy ez majd ösztönzi a vállalkozókedvet az amúgy nagyon komplex pályázatok megírásához. Nagy összegekről van szó,

(Folytatás a 4. oldalon)

Ne feledje idejében megújítani előfizetését! Ha előfizet, biztosan kézhez kapja, féláron!

Rendhagyó kortörténeti dokumentum

Rendhagyó, különleges kortörténeti kiadványt szerkesztett Szabó József, a fehéregyházi Petőfi Sándor Művelődési Egyesület elnöke, aki „Dicső neve költő-fiadnak” – 125 éves séta a segesvári-fehéregyházi csatatéren címmel egy 780 oldalas kötetbe foglalta a fehéregyházi Petőfi-ünnepségek sajtóban megjelent 125 éves történetét.

5.

Évadzáró eseménysorozat a Köteles utcában

Miniévaldal, bemutatóval és ballagással zárják a tanévet a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetemen. Az évad végéhez közeledve a hallgatók számos előadása utoljára lesz látható Marosvásárhelyen.

17.

Nem reklám, igaz történet

Orvoshoz jární senki nem szeret, de az egészségünkön nem szabad spórolni. Az emberek előszeretettel mosák össze az imént említett két mondást, amiből meg is születik az eredmény: ha orvoshoz megyünk, akkor olyant válasszunk, aki már több évtizede a pályán van. Holott ennél nagyobb tévedést nem is lehet elkövetni!

18.

OPTICA OPTOFARM
A látás szakértője

Az Optika Optofarm újabb akciót hirdet minden

nyugdíjas ügyfele számára:

50%-os kedvezménnyel

kaphatók a közellátó műanyag monofokális lencsék

2023. május 31-ig.

Keressen minket

Marosvásárhelyen, Szászrégenben és Szovátán!

Előjegyzésért hívja a **0265-212-304-es telefonszámot!**

Aktuális

Leplezett csapda

Benedek István

Az egyik hírportál a napokban megszéllőztette, hogy az államadósság az év elején meghaladta a bruttó nemzeti össztermék (GDP) 50 százalékát. A közelmúltban politikusok is ejtettek szót az államadósságról, ők addig nem szoktak aggódni, amíg ez a mutató el nem éri a 60 százalékot, mert onnantól már a brüsszeliiek is elkezdnek figyelni az adott tagállamra. Csakhogy mire mi oda jutunk, hogy megszólal az a bizonyos brüsszeli vészcsengő, a baj már hatalmas lesz, és csak drasztikus intézkedésekkel orvosolható.

A könnyen kiforgatható statisztikák mögött ugyanis a valóságban a haza olyan iramban adósodik el, mintha nem lenne holnap. Ha abszolút értékeket nézünk, akkor 2012-ben 222 milliárd lej volt az adósságállomány. Akkor került hatalomra a mostani koalíció két nagy pártja USL néven, aztán elváltak egy időre, majd ismét egymás keblére borultak a közelmúltban. Ez idő alatt a haza adóssága megtrip-lázódott, tavaly év végén már 667 milliárd lejt tett ki. És teljesen függetlenül attól, hogy ez a tartozáshalmaz éppen hogyan arányul a bruttó nemzeti össztermékhez, az adósság egyre nagyobb terhet jelent, végeredményben az adófizetőknek. Például 2012–22 között több mint százmilliárd lejt költött az ország a pénzügyminisztérium adatai szerint a hitelkamatokra. Csak összehasonlításként, ez szinte fele az ugyanazon időszak alatt beruházásokra fordított 230 milliárdnak.

(Folytatás a 3. oldalon)

CCCCCCCCCCCC

MÁJUS

19., péntek

A Nap kel
5 óra 45 perckor,
lenyugszik
20 óra 53 perckor.
Az év 139. napja,
hátravan 226 nap.

IDŐJÁRÁS

Zápor lehetséges

Hőmérséklet:
max. 23 °C
min. 9 °C

A csütörtöki lottóhúzás nyerőszámai

Joker	34, 14, 17, 43, 37 + 13	NOROC PLUS: 9 1 5 1 2 7
LOTO 40	5, 29, 27, 18, 30, 40	SUPER NOROC: 1 5 8 1 3 6
LOTO 49	36, 37, 17, 29, 13, 34	NOROC: 9 7 4 0 6 8 0

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadjuk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0265/268-854.

Megyei hírek

Imaszalagokat vesznek át a lovas zarándokok

Május 22-én, hétfőn 18 órától a Varázspatkó lovarda csíksomlyói zarándoklata induló lovasai Harasztkeréken vesznek át az imaszalagokat, melyeket a Maros megyei önkormányzatok, a Marosi Esperesi Kerület plébániái nevében adnak át. A korábbi évek hagyományának megfelelően az imaszalagokat a lovas zarándokok viszik el a csíksomlyói búcsúra.

XI. Napsugár országos öttusabajnokság Szovátán

A Napsugár gyermeknap és a szovátai S. Illyés Lajos Általános Iskola szervezésében május 19–21. között lesz a fűrdővárosban a XI. Napsugár öttusa országos bajnokság. A gyermeknap a sok elméleti, főképp az anyanyelvhez, a gyermekirodalomhoz és a népköltészethez kötődő, kiskolásoknak szóló rendezvény kezdeményezőjeként és szervezőjeként ezúttal a gyermekek egészségét, sportszeretét, játékkedvét és csapatszellemét szeretné fejleszteni, erősíteni. A bajnokságra 11 megye 15 településének képviselőit 18, egyenként négyfős csapat jutott tovább. A 72 harmadik osztályos versenyzőt 36 tanító és testnevelő tanár készítette fel és kíséri el Szovátára, a legutóbbi országos döntő aranyérmes csapatának iskolájába. A csapatoknak ügyességi akadálypályán, célba dobásban, helyből távolugrásban, egyensúlyozásban és váltófutásban kell összemérniük erejüket. A rendezvény pénteken 16 órakor kezdődik.

Endurocross Csittszentivánon

A csittszentiváni motorsportpályán május 20-án, szombaton XI. alkalommal szerveznek motorsportversenyt. A jelentkezők 7 órától 10 óráig iratkozhatnak fel, 10 óra után kategóriánként megteszik a próbaköröket. 12 órakor startol a verseny, 16 órától meglepetésre lehet számítani. A motoros rendezvényt Gálfi Csaba Zalán és Györfi Levente szervezi.

Marosvásárhelyen elkezdődött a rágcsáló- és rovarirtás

A szakemberek május második felében 15.600 rágcsálóirtó szert tartalmazó dobozt helyeznek ki a személtarakók környékén, tömbházak között, parkokban. Felhívják a kisállattartókat, hogy figyeljék és ne engedjék házi kedvenceiket a dobozok közelébe. A rovarirtás a jövő héten kezdődik, és az egész városra kiterjed. A szúnyog- és kullancsirtó szereket három napon át szórják ki. A felhasznált anyagokat az Egészségügyi Minisztérium engedélyezte. A kártevők irtása május végéig tart. A rágcsáló- és rovarirtást a Coral Impex Kft. a várossal kötött szerződés alapján végzi.

Hírszerkesztő: Mezey Sarolta

*Isten éltesse!

Ma **IVÓ** és **MILÁN**, holnap **BERNÁT** napja.
BERNÁT: germán eredetű, jelentése: erős, mint a medve.

VALUTAÁRFOLYAM
BNR – 2023. május 18.

1 EUR	4,9731
1 USD	4,5975
100 HUF	1,3335
1 g ARANY	292,2952

Kusztos Endre festői arca

Múlt csütörtökön Kusztos Endre olajfestményeiből nyílt kiállítás Szovátán a Kusztos Emlékházban és Képzőművészeti Galériában. Ezúttal a művész egy másik oldalát ismerheti meg a közönség.

Kusztos Endre szovátai festőművész olajfestményeiről aligha tud a mai közönség, őt szinte mindenki grafikusként ismerte. A művész pályája kezdetén olajfestményeket készített, de az 1960 után születettek már csak azt az oldalát ismerik, amikor tussal, szénrel, színes pasztellel dolgozott. Olajfestményei a főiskolai években és közvetlenül azután születtek, 1962-ig, az első tárlatokon (Erdőszentgyörgyön, Szovátán 1959-ben) még kizárólag olajfestményeket állított ki. Ekkor festményei – mestere, Miklóssy Gábor festőművész hatására – még embereket is ábrázoltak – fedte fel *Bocskay Vince* szovátai szobrászművész. Kusztos

Endre 1961 után szinte észrevétlenül áttért a grafikára, ezért munkáiból eltűntek az emberek is, helyette a fák jelentek meg, a festészet helyét pedig átvette a rajz. Ennek egyrészt az volt az oka, hogy újítani akart addigi stílusán, másrészt ő vándorfestő volt, a tájat járta, és jóval könnyebb volt magával szállítania egy rajztablát és a szentet, mint egy festőállványt és festőkészletet cipelni – értelmezte ezt a változást

Bocskay Vince, aki maga is Kusztos Endre hatására kezdett el rajzolni.

A múlt héten megnyílt tárlat 30 olajfestményén tájak, portrék, csendéletek köszönnek vissza. A kiállítás a következő két-három hétig lesz látogatható, naponta 10 és 16 óra között, a festőről elnevezett galériában, a Géra-forrás közelében, csoportos látogatás esetén viszont előzetes egyeztetés szükséges. (grl)

A festői hagyatéka 30 darabja került bemutatásra

Fotó: Molnos Ferenc közösségi oldal

Hibaigazítás

A tegnapi lapszámunkban közölt múlt vasárnapi Szabédi-émlékünnepség nem a református, hanem az unitárius templomban zajlott. A szerző az érintettek szíves elnézését kéri.

Kirándulás az ezeréves határhoz

A Maros Megyei Magyar Nyugdíjasok Klubja kirándulást szervez május 27-ére az ezeréves határhoz. Indulás reggel 7 órakor. Érdeklődni a 0744-928-299-es telefonon naponta 9-13 óra között.

Május 24-ig igényelhető az oktatási és hallgatói támogatás

A Szülőföldön magyarul nevelési, oktatási, valamint tan- könyv- és taneszköz-, illetve hallgatói támogatás igénylésének határideje május 24-e. Mindkét támogatás bruttó 100.000 forintnak megfelelő lej, és egy tanévre egy alkalommal igényelhető. A támogatási kérelmet papíralapon lehet benyújtani, ajánlott küldeményként egy eredeti példányban, zárt borítékban, az alábbi címre: U.C.D.M.R. – RMPSZ „Szülőföldön magyarul” Pályázati Iroda, 530300

Miercurea Ciuc/Csíkszereda, Oficiul Postal nr. 1. C.P. nr. 19. Jud. Harghita/Hargita megye. Az adatlapot, a válaszborítékot és az útmutatót tartalmazó igénylési csomagok átvehetők a gyermek által látogatott oktatási intézményben (óvoda/iskola), vagy a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének területi irodáiban, az RMPSZ megyei/területi/körzeti képviselőinél, illetve letölthetők a www.szulofoldonmagyarul.ro honlapról.

RENDEZVÉNYEK

Bérmálás Marosvásárhelyen

Május 19-22. között zajlik Marosvásárhely római katolikus templomaiban a bérmálás szentségének kiszolgáltatása: 19-én, pénteken 17 órakor a Szent Erzsébet-plébánia-templomban, 20-án, szombaton 11 órakor a Szent Imre-templomban, szombaton 17 órakor a Szent Család-templomban, 21-én, vasárnap 11.30-kor a Keresztelő Szent János-templomban, vasárnap 17 órakor a Szent Miklós-templomban, 22-én, hétfőn 18 órakor a Szent Kozma és Szent Damján-templomban. A főtéri plébániatemplomban dr. Kovács Gergely érsek, a többiben dr. Kerekes László püspök szolgálja ki a bérmálás szentségét a bérmálkozóknak.

Színház és tudomány között 11.0

Május 19-én, pénteken 10 órától a marosvásárhelyi Studium Hubban a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem Doktori Iskolája konferenciát szervez Színház és tudomány között 11.0 címmel. A konferencia előadói a teatrológia eszközeivel közelítenek szakmájuk, szakterületük egyes problémáikhoz. Előadásaik kutatási témáik feltárásának részeredményeit összegzik, az iskolában zajló munka és az alkalmazott megközelítések változatosságát demonstrálva. A konferenciát dr. Bob Fülöp Erzsébet, a Doktori Iskola igazgatója nyitja meg, majd Kaáli Nagy Botond, Tóth Gáspár András, Bójthe Alex, Bugnár Szidónia, Kelemen Roland, Csiszér Katalin, Kovács J. István tart előadást.

Egyházmegyei nőszövetségi találkozó Magyar királyfalván

Május 20-án, szombaton délelőtt 10 órától a magyar királyfalvi református egyházközségben lesz a Küküllői Egyházmegyei nőszövetségi találkozója, amelyre hatvan gyülekezetből várnak résztvevőket. Az egyházmegye nő-

szövetségi elnöke, a szolokmai egyházközség lelkipásztora, Tatár Anna igehirdetését és elnöki beszámolóját követi a házigazda lelkipásztor, Kun Attila Árpád köszöntője. Ezután a kultúrotthonban Székely Ella, a nőszövetség titkára A lélek védelmében címmel tart előadást, amit beszélgetés és kiértékelés követ a gyülekezetek diakóniai, szociális tevékenységeiről, a mindennapi gondokról. A rendezvényre minden nőszövetségi tagot várnak. A templomi adakozást a kárpátaljai Beregrákos gyülekezetének ajánlják fel – tájékoztatott a házigazda lelkipásztor, Kun Attila Árpád.

A tavaszi népszokások üzenete Rigományban

Május 21-én, vasárnap Rigomány faluban (Havad község) a református gyülekezeti teremben délután 4 órától kulturális rendezvényt tartanak, amelynek témája a tavaszi népszokások üzenete. A találkozón bemutatják a helyi és környékbeli népszokásokról szóló néprajzi könyveket, filmeket és fényképeket. Meghívták: Barabás László, Bálint Zsigmond és Miholcsa Gyula. A Maros megyei EMKE és a rigományi református egyházközség szervezte találkozóra a környékbeli érdeklődőket is szívesen látják.

Fába vésett szentek

A csíksomlyói pünkösdi búcsú programjába illeszkedően május 25-én, csütörtökön 17 órakor megnyílik Demeter József maroszentannai fafaragó Fába vésett szentek című tárlata. A DEMIART KFT. vezetőjének alkotóműhelyében készülő szobrok, domborművek a világ minden tájára eljutnak. A kiállítás anyaga az elmúlt 25 év munkáiból áll. A tárlaton több mint félszáz, stációkat ábrázoló domborművet, valamint Mária, az apostolok, az Árpád-házi szentek szobrai tekinthetők meg érdeklődők. A kézi faragású, finoman megmunkált alkotások egyediak. A kiállítás május 25-29. között tekinthető meg Csíksomlyón, a Szék útja 123. szám alatt, a volt községháza épületében, naponta 9-19 óra között.

642357800076

ISSN 1220-3475 (print);
ISSN 1584-3238 (online)

EBRD: Tőkeemelési javaslat várható az ukrainai segítségnyújtás folytatása érdekében

Várhatóan tőkeemelést kér az idén az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (EBRD) a részvényes országoktól, hogy hozzájárulhasson az ukrainai újjáépítés valószínűleg 400 milliárd dollárt meghaladó költségeinek finanszírozásához – közölte csütörtökön a bank londoni központja.

A közlemény szerint a feltörekvő európai gazdaságok támogatására 1991-ben életre hívott pénzügyi Szamarkandban zajló éves közgyűlésén a részvényes országok alkotta kormányzótanács megerősítette, hogy a banknak kritikus fontosságú szerepet kell játszania az ukrain reál gazdaság támogatására irányuló nemzetközi erőfeszítésekben a háború és az újjáépítés idején egyaránt.

Az EBRD közölte: a háborús károk figyelembevételével készült legutóbbi becslés szerint az ukrainai újjáépítés költsége elérheti a 411 milliárd dollárt.

A tájékoztatás szerint az EBRD kormányzói felismerték a bank további részvényesi támogatásának szükségességét az Ukrajnában végzett tevékenység folytatásához, így az igazgatótanács 2023 végéig tőkeemelési javaslatot terjeszt a kormányzótestület elé.

A kormányzótanács kifejezésre juttatta a közgyűlésen, hogy maradéktalanul támogatja az EBRD ukrainai tevékenységéhez szükséges részvényesi hozzájárulást, és egyetértésre jutott abban, hogy a befizetett tőkeállomány a támogatás leghatékonyabb, igazságosan elosztott eszköze – fogalmaz csütörtöki tájékoztatásában az EBRD.

A beszámoló szerint az EBRD – Ukrajna legnagyobb intézményi befektetője – tavaly 1,7 milliárd euró finanszírozást nyújtott Ukrajnának, és további 200 millió euró befektetést mozgósított Ukrajna számára társfinanszírozás formájában más partnerbankok bevonásával.

A bank a 2022-2023-as időszakra legalább 3 milliárd euró folyósítást vállalt Ukrajna részére, és csütörtöki tájékoztatása szerint eddig 1,5 milliárd eurót hajtott fel nemzetközi donoroktól a kockázatok részleges fedezésére.

A pénzügyi testület szerint a kormányzótestület úgy tartja, hogy a befizetett tőkeállomány 3-5 milliárd eurós emelése lehetővé tenné a szükséges mértékű és jellegű támogatás nyújtását 2024-ben és azután, anélkül, hogy a továbbiakban is szükség lenne a rendszerszintű adományozói kockázatmegosztásra.

Az EBRD jelenlegi vállalása az, hogy az Ukrajnának nyújtott finanszírozás felét saját kockázatára folyósítja, a pénzügyi támogatás másik fele 19 ország és külön az Európai Unió adományából áll össze.

Ez lenne az EBRD harmadik részvényesi tőkejuttatása, illetve tőkeemelése a pénzügyi testület fennállása óta. A bankot a részvényes országok 10 millió ecu (European Currency Unit, az euró előtti közös európai elszámolási eszköz) tőkével alapították 1991-ben, ezt a tőkeállományt 1996-ban 20 milliárd ecuré, majd 2010-ben, a globális pénzügyi válság nyomán 30 milliárd euróra emelték.

Az EBRD a jelenlegi háborús időszakban mindenekelőtt Ukrajna energia- és élelmiszer-ellátási biztonságának fenntartására, valamint a kritikus fontosságú országos és helyi infrastruktúrális létesítmények helyreállítására összpontosítja tevékenységét, és ehhez kereskedelemfinanszírozási támogatást nyújt, segítve egyben az ukrainai magánszektor – áll a bank csütörtöki londoni ismertetésében.

Az EBRD közgyűlésén az ukrainai finanszírozások kormányzótanácsai támogatása mellett két másik sarkalatos döntés is született. A kormányzótestület formálisan jóváhagyta az EBRD tevékenységének korlátozott mértékű kiterjesztését a Szaharától délre fekvő afrikai országokra, és ugyanezen döntés keretében bevonta Irakot a működési terület déli és keleti mediterrán térségébe, emellett döntés született a bank tőkekezelési keretrendszerének korszerűsítéséről is.

Az EBRD 2022-ben 13,1 milliárd euró – az egy évvel korábban csaknem 3 milliárd euróval több – befektetést hajtott végre működési területén. Ez éves finanszírozási rekord a bank eddigi három évtizedes történetében. (MTI)

Ország – világ

Megtalálták a Székely Mikó Kollégium időkapuszuláját

Megtalálták és szerdán kibontották a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégium 1870-ben elrejtett időkapuszuláját – közölte a média. A sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeum régészei a város főtérén, a kollégiumnak a Tamási Áron Színházzal szomszédos sarkánál egy négy négyzetméteres, másfél méter mélységű szelvényt nyitottak meg az iskola alapkövét keresve, amit a korabeli leírások alapján meg is találtak. Antal Árpád polgármester – a Maszol.ro hírportál beszámolója szerint – az időkapuzula meglelését és kibontását történelmi pillanatként nevezte, amikor 150 év után kiderül: mit akartak az utókorra hagyni a Székely Mikó Kollégium alapítói. A sepsiszentgyörgyi polgármester szerint ebből a példából tanulva az épület mai felújítói is időkapuzulával üzennek majd a későbbi nemzedékeknek. (MTI)

A miniszter nem tud egészségügyi sztrájkról

Alexandru Rafila egészségügyi miniszter csütörtökön azt nyilatkozta, hogy nem tud egy készülő általános sztrájkról az egészségügyben. Rafila kijelentésének előzménye, hogy az Egészségügyi Szolidaritás Szakszervezeti Szövetség csütörtök délelőtt tiltakozó megmozdulások sorozatát helyezte kilátásba. Tájékoztatójuk szerint június 8-án tüntetést tartanak, június 15-én sztrájkot tartanak az egészségügyi intézmények előtt, június 27-ére figyelmeztető sztrájkot terveznek, majd július 1-jétől általános sztrájkba lépnek, illetve tömegesen felmondják az ügyeleti szerződéseket. „Nekem nincs tudomásom általános sztrájkokról. Tegnap egy meglehetősen hosszú megbeszélés volt a Sanitas képviselőivel, meghallgattam a követeléseiket, amelyek közül egyeseket megoldhatónak tartok, másokat, amelyek költségesebbek, a kormánnyal kell megvitatni és eldönteni” – fogalmazott a miniszter, hozzátéve, hogy „realistán” kell dönteni, figyelembe véve az ország gazdasági nehézségeit. (Agerpres)

2024. június 6. és 9. között lesznek az EP-választások

Az EU 27 tagállama megállapodott, hogy a jövő évi európai parlamenti választásokat június 6. és 9. között tartják – közölte az EU svéd soros elnöksége szerdán. A választásra ötévente kerül sor. A választásokat követően az Európai Parlament szavaz az Európai Bizottság – az EU végrehajtó szerve – új vezetőjének megválasztásáról, valamint a biztosok teljes testületének jóváhagyásáról. A parlamentnek jelenleg 705 képviselője van. A legkevesebb képviselője, hat, Máltának van. A legtöbb, 96, pedig Németországnak. Az európai parlamenti választásokat az egyes tagállamok választási szabályai szerint bonyolítják le. (MTI)

Leplezett csapda

(Folytatás az 1. oldalról)

És az illetékeseknek épp ideje lenne már elkezdni rettegni amiatt, hogy a hitelkamatok költségei jóval gyorsabb iramban emelkednek, mint ahogyan a gazdaság bővül. Tavaly például 29 milliárd lejt fizetett a haza hitelkamatokra, ez az összeg az idén a tervek szerint már 35 milliárd lejt lesz. Ez egymillióval több, mint amit oktatásra költ egy év alatt az az ország, ahol a tanárok napokon belül leteszik a munkát, mert több bért követelnek.

Azt sem szokták nagydobra verni a politikusok, hogy szép hazánk a büszke második helyen áll egy európai összevetésben. Kamatfizetésben vagyunk dobogósok az európai mezőnyben. A hitelezők nem bolondok, pontosan látják az ország helyzetét, és azt is tudják, hogy rájuk vagyunk szorulva. Lapbecslések szerint tavaly 5,3 százalékos volt az ország által felvett tízéves futamidejű hitelek kamata, idén már 7 százalék fölé emelkedhet az átlagos kamatszint az elemzők szerint. Brüsszeli számítások szerint jövőre az állam adókból és illetekekből származó bevételeinek csaknem tizedét fogják elvinni a kamatköltségek. Addig, amíg az ország képes lesz fizetni a kamatokat, minden döntéshozó úgy kerüli a kényelmetlen intézkedéseket, mint ördög a tömjénfüstöt, de ha ezek a trendek nem változnak, csak idő kérdése, hogy mikor üt be ismét egy olyan krízis, mint a múlt évtized elején, amikor lefaragták az állami béreket. Arról nem is szólva, hogy az adósságteher számlájáért lassan már nem csak egy jövőbeli generáció lesz kénytelen összebb húzni a nadrágszíjat.

Meghosszabbították a fekete-tengeri gabonaszállításokra vonatkozó megállapodást

Recep Tayyip Erdogan török elnök szerdán Ankarában bejelentette, hogy az orosz és az ukrán fél döntést hozott az ukrainai gabonaexportra vonatkozó ENSZ-program két hónapos meghosszabbításáról.

Erdogan a török kormánypárt székházából közvetített videóüzenetében úgy fogalmazott: a döntés „országunk erőfeszítéseivel, orosz barátaink támogatásával és ukrán barátaink hozzájárulásával” született.

A török államfő jelezte: további erőfeszítéseket tesznek, hogy a meghosszabbítás lejártát követő időszakban is folytatódjon a megállapodás.

A Fekete-tengeri Gabonakezdeményezést tavaly július 22-én írták alá Izszambulban. Ez tette lehetővé az ukrainai gabona és műtrágya exportját három

olyan kijelölt ukrán kikötőből, amelyek orosz tengeri blokádnál álltak. Ezzel egy időben nyilatkozatot is aláírtak, amely egyebek között garantálta Oroszország számára, hogy folytathatja a gabona- és műtrágyaszállításokat, és azok mentesülnek a nemzetközi büntetőintézkedések alól.

Az ENSZ-kezdeményezés hatályát legutóbb március 18-án hosszabbították meg 60 nappal, vagyis május 18-án lejárt volna.

Marija Zaharova, az orosz külügyminisztérium szóvivője szerdán megerősítette Erdogan bejelentését. Hangsúlyozta ugyanakkor, hogy a lehető leggyorsabban el kell hártani minden akadályt az orosz élelmiszer és műtrágya kiviteléről Oroszország és az ENSZ között létrejött memorandum végrehajtása előtt.

Múlt csütörtökön az Egyesült Államok ENSZ-nagykövete, Linda Thomas-Greenfield a fekete-tengeri gabonaszállítások fenntartását sürgette, és felszólította Oroszországot, hogy továbbra is vegyen részt benne.

Az amerikai diplomata úgy fogalmazott: miután Oroszország nehezíti a szállításokat, számos hajó vesztetel a tengeren, és ez azt jelenti, hogy Oroszország fegyverként használja az élelmiszert. Az ENSZ-diplomata cáfolta Oroszországnak azt az állítását, hogy élelmiszer- és műtrágyaexportját szankciók sújtják. Linda Thomas-Greenfield azt mondta: Oroszország a háború előtível megegyező mennyiségű, illetve esetenként azt meghaladó gabonát és műtrágyát szállít a világ különböző országaiba. (MTI)

Berlin és London szerint a Fehér Háznak kell döntenie az F-16-osok Ukrajnába szállításáról

Az amerikai vezetés feladata eldönteni, hogy kaphat-e F-16-os vadászgépeket az orosz támadás ellen védekező Ukrajna – jelentette ki egybehangzóan a német és a brit védelmi miniszter szerdán Berlinben.

Boris Pistorius és Ben Wallace megbeszélésük után tartott közös tájékoztatójukon az Ukrajna által szorgalmazott, úgynevezett vadászgép-koalícióról szóló kérdésekre válaszolva rámutattak, hogy a német és a brit légierő sem rendelkezik a kivevő tervekben nevesített F-16-os vadászgéptípussal.

Egyaránt hozzátették, hogy mivel ezek a repülőgépek amerikai gyártmányok, a Fehér Ház dolga eldönteni, hogy Ukrajna kaphat-e belőlük.

Ugyanakkor mindketten hangsúlyozták: támogatják, hogy Ukrajna rendelkezék mindennel, ami csak szükséges az orosz támadás elhárításához.

Ben Wallace ismertette: hazája egy nemzetközi összefogás, egy „platform” részeként segítheti az Ukrajnát F-16-osokkal támogatni kívánó országokat tervük megvalósításában, a többi között pilóták képzésével.

Boris Pistorius elmondta, hogy hazája kapacitás és képességek híján nem alkalmas „aktív szerepre” egy ilyen vállalkozásban, de egyéb módon, politikai, pénzügyi támogatással hozzájárulhat annak sikeréhez.

Ben Wallace aláhúzta, hogy a nyugati vadászgép nem „varázspálca”, amelynek

egyetlen suhintásával véget lehet vetni Oroszország Ukrajna elleni háborújának, rövid távon pedig az a legfontosabb, hogy Ukrajna valamilyen módon rendelkezék azokhoz hasonló képességekkel, amelyeket a nyugati vadászgépek birtokolnak. Ezt szolgálja az a brit döntés, hogy Storm Shadow típusú rakétákkal is segítik a védekezést.

Boris Pistorius kiemelte, hogy Németország továbbra is azokra a területekre összpontosít, amelyeken azonnali és jelentős támogatást tud biztosítani Ukrajnának. Ezek a légvédelmi képességek fejlesztése, az ukrain haderő harcokészletének bővítése, beleértve a járművek szállítását és karbantartását, valamint a lőszerutánpótlás. (MTI)

Európai uniós pályázatok vállalkozóknak, civil szervezeteknek

(Folytatás az 1. oldalról)

„nagy falat” az uniós pályázat – hangsúlyozta a képviselő –, kiemelve a fejlesztésre, innovációra szánt lehetőségeket. Ezeket nem kell összetéveszteni a Romániának szánt 80 milliárd eurós keretösszeggel, amelyre az operatív programokon keresztül lehet pályázni. A kiadványba foglalt direkt támogatások újabb lehetőségek, de a versenyhelyzet is nagyobb, mert gyakorlatilag az Európai Unió belülről bárki számára nyitottak, elérhetőek. Mind a kiadvány, mind a most rajtoló tájékoztató célja az, hogy a fiatalokat, a vállalkozókat és az érdeklődő civil szervezeteket idejében tájékoztassák a lehetőségekről, esélyt adva arra, hogy társuljanak, bekapcsolódjanak az uniós vérkeringésbe.

Lengyel Erika, a könyv szerkesztője és a közép-romániai fejlesztési régió képviselője néhány, a kiadványban szereplő pályázati lehetőségre hívta fel a figyelmet. Elmondta, a közvetett támogatásoktól eltérően nem valamilyen intézményen keresztül kell pályázni, hanem az Európai Unió ügynökségei, intézményei írják ki a pályázatokat. A kiírások minden tagállamra érvényesek, és elektronikus formában közvetlenül az EU-hoz kell benyújtani. Ezután a kommunikáció online történik, kizárólag elektronikus felületen. És azzal is számolni kell, hogy a potenciális vetélytársak valamennyi tagállamból származhatnak. Ajánlott a pályázathoz partnereket keresni. A pályázati feltételek szerint munkatervet, költségvetést, üzleti és piaci tervet kell készíteni, ami igazolja a terv hosszú távú fenntarthatóságát. Az uniós az említett finanszírozási időszakban kiemelten támogatja a digitalizációt, a rákos megbetegedések elleni küzdelmet, a talajvédelmet és az egészséges élelmiszert, a klímasemlegesség elérését és az intelligens városok rendszerének a kiépítését, valamint az óceánok és tengerpartok környezetvédelmét. Jelentős összeg, 6,6 milliárd euró van kutatásfejlesztésre. Azt tervezik, hogy ezzel a beruházással az unióban 90 milliárd eurót generálnak. A cél az, hogy az unió némiképpen utolérje a kutatásfejlesztésben a világon élen járó országokat, az Amerikai Egyesült Államokat és Kínát. Fontos betartani a határidőket is – hangsúlyozta az előadó. A témakörök függvényében egy- és kétféle pályázatot tüztek ki, kell egy rövid tervezet, majd az alaposabb pályázatot kell feltölteni.

Fontos, hogy az unió támogatja az együttműködést, a projektkoordinációt és a hálózatépítést, a szervezeti működést, amihez technikai segítséget nyújtanak, továbbá felkarolják a képességfejlesztést, a mobilitást, a beszerzéseket és az infrastruktúra-beruházást.

Lengyel Erika a konkrét programok közül

kiemelte a Youth4Europe programot, amire 1,009 milliárd euró van, és elsősorban az önkéntes munkát támogatják az önálló szolidaritási projektek társadalmi és humanitárius kihívások kezelésére. A Kreatív Európa (keretösszeg 2,44 milliárd euró) kulturális téren karol fel együttműködési projekteket, európai hálózatok, nemzetközi platformok létrehozását, a művészek mobilitását, kreativitását, az innovációt a zenében, továbbá a könyvpiacot és a kiadást, az építészeti és kulturális örökségvédelmet. Több területen lehet pályázni: audiovizuális alkotások, forgatókönyvírás, innovatív televíziós, reklám- és marketing-eszközök, a nem nemzeti európai alkotások nemzetközi értékesítése és terjesztése, filmművészeti oktatás, valamint képzésekre és mentori tevékenységekre támogatásra. Komoly pénzt szán az unió a szociális programokra. Az európai szociális alaphoz 99,3 milliárd euró van a szociális befogadás elősegítésére, az oktatás- és képességfejlesztésre, valamint a munkahelyteremtésre. Az EU4Health program keretében (5,3 milliárd euró) a Covid-19 világjárvány utáni helyzet kezelésére irányuló tervekkel lehet pályázni, mint pl. egészségvédelem és megelőzés, az orvosi, egészségügyi és kiegészítő személyzet bővítése, orvosi eszközök beszerzése az egészségügyi válság kezelésére. Szintén szociális komponens az emberi jogok védelme, az esélyegyenlőség megteremtése, a gyermekjogvédelem és a nők elleni erőszak leküzdése. A keretösszeg: 1,55 milliárd euró. Továbbá lehetőség van a polgárvédelmi mechanizmus erősítésére (3,3 milliárd euró), humanitárius segítségnyújtásra (11,57 milliárd euró), a tagországok belső biztonságának erősítésére és az erre irányuló nemzetközi összefogásra (1,93 milliárd euró), a migráció és a menekültügy kezelésére (9,88 milliárd euró).

Lengyel Erika a gazdaságfejlesztési és kutatásfejlesztési programok között megemlíttette „A mélységből a csillagos égig” jelmondatú pályázatot, amely 700 millió eurós keretet biztosít a szénkitermelés leállítása utáni átállásra, illetve a fenntartható és alacsony szén-dioxid-kibocsátású acélgártási folyamatok kifejlesztésére. Ennek egy komponense az EU Kopernikusz űrkutatási programja, amelyre 5,421 milliárd eurót szánunk, elsősorban a műholdtechnológia fejlesztésére.

A digitalizáció mellett fontos a környezetvédelem, ezért ebben a ciklusban is folytatják az ún. Life-programot, amire 5,43 milliárd eurót különítettek el. Ez a program mindegyik területen a környezetvédelmi, éghajlati és energiaügyi intézkedésekre irányul. Továbbra is felkarolják a régiók közötti hálózatépítést

Fotó: Nagy Tibor

az Interreg Európa programmal, aminek a kerete 379 millió euró. Nemcsak a határ menti régiók pályázhatnak, hiszen a programnak több összetevője is van, amelyeket érdemes alaposabban is tanulmányozni.

Az előadó külön kitért az Európai Unió kutatási és innovációs programjára (Horizon Europe, 96,9 milliárd euró), amely több területen (alkalmazkodás a klímaváltozások okozta kihívásokhoz, ideértve a rákos megbetegedések leküzdését, a talaj egészséget és az élelmiszer-biztonságot, a klímasemleges és intelligens városok kiépítését, az egészséges tengervíz) támogatja az innovatív technológiák bevezetését. Az Innovatív Európa alprogram (13,597 milliárd euró) kifejezetten a piacra teremtő áttöréseket és az innovációs ökoszisztémák kialakítását karolja fel. Ennek része az Euratom kutatási és képzési program, amelyből a 2021–2025 közötti időszakra 1,981 milliárd eurót szánunk a nukleáris kutatásra és képzésre. Újdonsága, hogy fokozott figyelmet fordítanak a sugárzás nem energia-termelési célú (orvosi, ipari, űrkutatási) alkalmazására.

Besenyey Sarolta szakértőként részletezte a programokat, és alaposabban kifejtette, hogy miként bírálják el a pályázatokat. A rendszer ismerőjeként arra ösztönözte az érdeklődőket, hogy összefogva, konzorciumként vagy valamilyen társulás keretében (klaszterekben, egyesületek által) pályázzanak. Azt is elmondta, hogy angol nyelven kell

pályázni. Elismeri, hogy Románia a kutatási, innovációs pályázatok terén Európában az utolsó helyen áll, és a vállalkozók ez irányú érdeklődése is csekély. Kiemelte: a legtöbb pályázatot a spanyolok nyújtják be, mert a kormány külön munkacsoportot hozott létre az EU-kutatásfejlesztési pályázatok kezelésére, és ennek megvan az eredménye. Kiemelte, hogy fontos betartani a határidőket és azokat az igen szigorú kereteket, amelyek alapján lehet pályázni, hiszen a rendszer sem engedi, hogy a pályázó részletekbe bocsátkozzon (30 oldalnál többet nem fogad el). Szakértőként figyelmeztetett, hogy fontos a kiválasztott témába valami új elemet bevinni, valóban innovatív, amelynek fontos az üzleti piaca is, hiszen bizonyítani kell (piaci validáció), hogy legalább négy-öt uniós tagállamban eladható a termék vagy a szolgáltatás, amelyre pályáznak. Ki kell lépni a komfortzónából, fel kell vállalni a versenyhelyzetet európai szinten, mert a megnyert uniós pályázat újabb ajtót nyithat meg, hiszen ezáltal ismertebb lesz a cég, és könnyebben kaphat uniós szintű támogatásokat.

Zárásként Vincze Loránt hozzátette, sajnos kevés a tapasztalattal rendelkező hazai pályázattíró, ezért Bukarestben vagy más országokban kell keresni azokat a cégeket, amelyek eredményesen kezelik az ilyen jellegű pályázatokat.

A kiadvány digitális verziója megtalálható a www.vinczelorant.eu honlapon.

Miénk itt a város!

Nem maguknak, hanem a közösségüknek nyertek

Nagy-Bodó Szilárd

Tizedszer szervezte meg a Nemzetpolitikai Államtitkárság a nagy sikernek örvendő Miénk a város! című online játékát, ahova 6-10 éves diákok jelentkeztek. Az idei kiadás a Gondoskodó nemzet éve projekt keretében valósulhatott meg. A vetélkedőn nem maguknak, hanem a közösségüknek nyertek a részt vevő diákok, hiszen a Csodasarak névre keresztelt csomagot nem egyedül ők fogják élvezni, hanem azzal a közösséggel együtt, amelynek ők is a tagjai. A Miénk itt a város! díjkiosztójára május 17-én a Bolyai Farkas Elméleti Líceum dísztermében került sor.

Hajnal Virág, a Nemzetpolitikai Államtitkárság főosztályvezetője lapunknak elmondta, hogy a Csodasarak elnevezés egy gyermektől származik, aki az egyik vetélkedő alkalmával nevezte el így a nyerményt. A szervezőknek megtetszett a név, így attól kezdve ezt használják a nyerménycsomagra, amely 100.000 forint értékben tartalmaz

ifjúsági irodalmat, fejlesztő társasjátékokat és a papírszínházhoz szükséges kellékeket.

A főosztályvezető elárulta, hogy egy évtizeddel korábban kis költségvetésből valósult meg a játék, a feladatokat a munkatársak rakták össze közösen, az egész kezdemé-

nyezés egy kísérlet volt arra, hogy képes-e egy ilyen vetélkedő megszólítani a gyerekeket. Immár elmondható, hogy sikeres volt a kezdeményezés, hiszen az elmúlt tíz évben több mint ezer gyermek vett részt az online játékban. Hajnal Virág rámutatott arra is, hogy a díj

kulcsa a kitartás, elmondása szerint nem várnak el semmivel sem többet a részt vevő gyerekektől, mint amit tudnak, viszont azt egy hónap alatt mindennap meg kell mutassák a különféle feladatok révén. Egyebek között olyan feladatokat adnak a gyerekeknek, hogy segítsenek a szüleiknek, majd azt fotózzák vagy rajzolják le, de volt olyan feladat is, amely a barátságáról vagy éppen a közösségről, azon belül is a gondoskodásról szólt. Az évek során maguk a szervezők is sokat fejlődtek, hiszen látták, hogy mely játékok kötik le a gyerekek figyelmét.

– A szervező csapat sikerként éli meg azt, hogy az egykori résztvevők népszerűsítik a játékot a barátaik, kistestvéreik körében, ennek köszönhetően pedig évről évre bővül a benevezők száma. De nemcsak a gyerekek kedvelik a Miénk a város! vetélkedőt, hanem a szülők is. Volt olyan anyuka, aki írt nekünk egy levelet, amelyben megköszönte, hogy létezik ez a verseny, mert közelebb hozta őt a fiához

azáltal, hogy együtt oldották a feladatokat, árulta el Hajnal Virág.

Az eredményhirdetésen volt olyan gyermek is, aki egyedül ment fel a színpadra átvenni a díjat, és olyanok is, akik csapatban vagy teljes osztályközösségként versenyeztek. Ennek az a magyarázata, hogy voltak, akik a szüleikkel együtt játszottak, viszont arra is volt példa, hogy egy iskolában vagy óvodában a tanítónő, óvónő úgy gondolta, hogy a teljes közösség szívesen foglalkozna ezekkel a feladatokkal, és együtt rászánják a szükséges időt, illetve energiát.

Hajnal Virág elmondta, hogy mindenképpen szeretnék folytatni a Miénk a város! online játékot, hiszen minden évben kíváncsi a 6-10 éves korosztály a feladatokra, és örömmel fogadja a vetélkedőt. A játék egyik alappillére az, hogy a gyerekek találják meg a helyüket a közösségükben, és legyenek tisztában azzal, hogy mennyire értékesek, ezt nem lehet elégszer hangsúlyozni, ezért is van szükség a vetélkedőre.

Fotó: Nagy Tibor

SZÍNES VILÁG

XX. évf. 20. (859.) szám, 2023. május 19., péntek

Szerkesztett kiadvány a fehéregyházi ünnepekről Rendhagyó kortörténeti dokumentum

Rendhagyó, különleges kortörténeti kiadványt szerkesztett Szabó József, a fehéregyházi Petőfi Sándor Művelődési Egyesület elnöke, aki „Dicső neve költő-fiadnak” – 125 éves séta a segesvári–fehéregyházi csatatéren címmel egy 780 oldalas kötetbe foglalta a fehéregyházi Petőfi-ünnepek sajtóban megjelent 125 éves történetét. A kiadvány, amely anyagiak hiánya miatt limitált példányszámban jelent meg, nemcsak az eseményről megjelent cikkekből tallóz, hanem dr. Hermann Róbert történész – legújabb kutatásokat is ismertető – csatatörténetét is tartalmazza, ugyanakkor ismerteti azokat a jeles és kevésbé ismert személyiségeket, akik országlánrészt vállaltak az emlékhely kialakításában, a rendezvények szervezésében, továbbá kiemelt néhány közismert személyt, akik az évek során jelenlétükkel megtisztelték a rendezvényt. A kiadványról a szerkesztővel beszélgettünk.

Vajda György

– *Hogyan született meg a hatalmas dokumentáció elkészítésének ötlete?*

– A fehéregyházi emlékhely szomszédságában születtem, ott is nőttem fel. Mindvégig kötődtem az emlékhelyhez, gyerekként, majd kisiskolásként követtem és részt vettem az eseményeken. 2008 májusától hivatalosan gondnoka vagyok a múzeumnak. Hallottam az elődeimtől, hogy a rendszerváltás előtt milyen körülményesen lehetett megszervezni a rendezvényeket, végül 1990-ben különösebb gond nélkül újraindulhatott minden. A legutóbbi 17 ünnepség főszervezője is voltam a Petőfi Egyesület részéről. Miután 2020-ban a világiárvány miatt csökkent a múzeum látogatottsága, viszont az óvintézkedések feloldását követően újra megnyithattuk, mind több hazai turista keverte fel a létesítményt. Köztük volt egy fiatal román pár, akik Désről jöttek. A férfi a turulmadárról érdeklődött behatóbban, elmondta, történész, Désen kutatta a város történetét, és megtudta, hogy ott is volt egy turulmadaras emlékoszlop. Végül, miután elmondtam, hogy engem is érdekel a helytörténet, ajánlott néhány digitális adatbázist, ahonnan tájékozódhatom. Nyáron a múzeum látogatottsága miatt nem volt időm foglalkozni a dokumentálódással, így amikor csökkent a forgalom, 2020 késő őszién elkezdtem információkat gyűjteni az emlékhely kialakító Haller grófokról, majd a Petőfi-ünnepekről. Nagyon sok anyagot, információt találtam, és ekkor született meg az ötlet, hogy jó lenne a korabeli sajtó tükrében egy helyre gyűjteni azt, ahogyan tudósítottak a rendezvényről. Nem akartam átírni az információkat, hanem egyszerűen az adott cikket kimásoltam úgy, ahogy megjelent és megőrződött egy-egy megsárgult papírlapon, ezzel is hitelesítve az információt. Több forrásból is szereztem adatokat, és azon igyekeztem, hogy a 125 év minden eseményét egybegyűjtsem. Sajnos nem sikerült, hiszen nem találtam minden évről sajtóanyagot, különösen a trianoni döntés után és a kommunista korból, amikor csupán néhány sort lehetett írni erről, de volt év, amikor megtiltották a megemlékezést. Tulajdonképpen

Petőfi-szobor az emlékhelyen

1979-ben indultak újra az ünnepek. Hat évig felvonulást, koszorúzást lehetett tartani, aztán a helyi művelődési otthonba szorult a rendezvény, és volt egy emlékeztető esemény is, amelyen líceumi tanulóként már részt vettem. 1988-ban nem engedélyezték a megemlékezést, de mi, fiatalok úgyis kimentünk a kertbe, ez egyfajta tiltakozásnak is számított.

– *Mit kell tudni a megemlékezésekről?*

– Sokáig jeltelenül állt az 1849. július 31-i fehéregyházi vagy segesvári csata legnagyobb tömegsírja. A szabadságharc bukását követően, a megtorlás keserű éveiben nem állíthattak emléket nemzeti hőseinknek, egyedül az orosz cári sereg legnagyobb áldozatának, Grigorij Jakovlevics Szkarjatyin vezérőrnagynak állítottak emlékművet 1850-ben, ott, ahol a halálos találat érte. Ezt 1852-ben avatta fel I. Ferenc József császár. 1867-ben, az osztrák–magyar kiegyezés után a kufsteini várfogságából időközben kiszabadult Haller Ferenc gróf – a későbbiekben múzeumot alapító Haller Lujza gróf édesapja – arra utasította Siller József nevű tisztartóját, hogy kerítse be a hármastömegsírt. Föléje hársfákat ültetett. 1869. január 30-án megalakult a Petőfi-síremlék Egyesület. 1876-ban, a Segesvár központú Nagy-Küküllő

vármegye létrehozása után a megye hivatalosságai átvették az emlékhely ügyét. Az egyesület Segesváron tartott 1887-es közgyűlésén határozatot fogadtak el gyűjtőívek kibocsátásáról, és országos akcióvá szélesítették az emlékműállítás ügyét. A csata után negyvennyolc évet kellett várni, hogy az emlékművet és a szobrot 1897. július 31-én felavassák. Ez a nap indította el a megemlékezések, a Petőfi-ünnepek sorát. Eddig a legnagyobb megemlékezés 1899-ben, a csata 50. évfordulóján volt.

– *Mennyi idő alatt készült el a kötet?*

– 2020 novemberében fogtam hozzá a kutatáshoz. A munka nem volt folyamatos, hiszen nyáron a turistákat fogadtam, és így kevesebbet foglalkoztam az adatgyűjtéssel. Tulajdonképpen két év alatt állt össze a kötet, amely jegyzékekkel együtt, bekötött formában 780 oldal lett. Eleinte az volt a cél, hogy magának, illetve a múzeumnak készítsék egy-egy nyomtatott példányt, aztán voltak igénylők is, de az anyagiak hiánya miatt csak úgy tudom valakinek a rendelkezésére bocsátani a kézirat PDF-formátumban szerkesztett változatát, ha a maga számára vállalja a nyomtatási költségeket. Mivel nem vagyok szakértő, valószínű, hogy akad még javítanivaló a szerkesztésben. Biztos vagyok abban is, hogy maradtak ki dokumentumok, de remélem, hogy a gyűjtemény szerkesztésével másokat is arra ösztönzök, hogy ossza meg velem az erre vonatkozó dokumentumokat, hiszen így egybekötve

Szabó József

Fotó: Nagy Tibor

kiváló forrás az érdeklődők számára. Az internetes dokumentálás mellett a Facebookon is hirdettem ezt a lehetőséget, és intézményekkel is felvettem a kapcsolatot. Voltak, akik segítettek, mások nem. Főleg az 1980-as évekből voltak hiányosak az információk. És szerencsém volt, hogy a rendszerváltás utáni 32 év ünnepeiről – egy kivételével, 1995-ben – tudósított a Népszó, így az összes megjelent cikk helyet kapott a gyűjteményben.

– *A kötetben nemcsak az események képes krónikája látható, hiszen az újságcikkek mellett fényképek, egyéb leírások, történeti rész is van.*

– Kutatásom során nagyon sok érdekes, a témát kiegészítő információt találtam a Hallerekről, továbbá az is helyet kapott a kiadványban, ahogy a korabeli sajtó írt Petőfi Sándor eltűnéséről, az ezt övező legendákról, kutatásokról. Továbbá műkedvelő és elismert költők verseit is közöltem, amelyek az esemény kapcsán elhangzottak a rendezvényeken. Rövid életrajzi adatok vannak benne azokról a jelesebb személyiségekről, akik már nincsenek közöttünk – „az égi hűségese” –, és valamilyen nyomot hagytak a Petőfi-ünnepek történetében. Például 1922-ben Benedek Elek, Nyíró József, Makkai Sándor írók. 1949-ben kétnyelvű emléktáblát avattak, és az eseményen jelen volt

Mihai Beniuc költő is. Kiemelt helyet kaptak a kötetben azok a fehéregyháziak, akik évtizedekig szervezték a rendezvényt. Elsősorban Máthé Attila fehéregyházi helytörténésznek ajánlom a kötetet, aki akkor hunyt el, amikor nekifogtam a szerkesztésnek, de szó van Gábos Dezsőről, Nagy Ferenc néhai segesvári unitárius lelkészről és sokan másokról. Külön ismertető szót Köllő Miklósról, a turulmadár- és a Petőfi-szobor készítőjéről, megemléktem Ecsedi Kovács Gyula esetét, aki a kor egyik legnagyobb drámai színésze volt. Jókai Mór meghívást kapott az egyik eseményre. Mivel idős volt, és nem tudott eljönni, felkérte a színészt, hogy szavalja el az Apotheosis című versét. A színész versmondás közben a helyszínen rosszul lett, majd két nap múlva a kórházban elhunyt. Szó van még Balázs András tanítóról, a fehéregyházi fúvószenekar alapítójáról és vezetőjéről, aki az 1930-as években szervezte az ünnepeket. Megemléktem Gelu Păteanu műfordítót, aki az egyik rendezvényen elhangzott beszéde miatt el kellett hagynia az országot, Magyarországra emigrált, ott hunyt el. A kötet elején dr. Hermann Róbert történész a legújabb kutatásokra alapozva részletesen leírja a fehéregyházi csatát. Ezt a fejezetet is, amely mintegy 15 oldal, igyekeztem gazdagon illusztrálni.

– *Kiknek ajánlott a dokumentumgyűjtemény?*

– Amint említettem, nem kiadási szándékkal fogtam hozzá a gyűjtéshez, de végül így az összeállt munka hasznos lehet történészeknek, médiakutatóknak, irodalomroknak és más érdeklődőknek. Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület figyelmébe is ajánlottam a dokumentumgyűjteményt, és nem titkolom azt a szándékot, hogy keressék egy kiadókat vagy intézményt, amely felkarolná a kiadását, szakszerűen átfésülné, megszerkesztené, lektorálná, és vállalná a nyomtatási költséget is, mivel tudomásom szerint egy ilyen alapos gyűjtemény a fehéregyházi nemzeti emlékhelyről még sehol nem jelent meg.

A csatatér terepaztala a múzeumban

A természet kalendáriuma (DLXV.)

Kiss Székely Zoltán

Gyenge rózsabokor kesereg bívában
Egy podvas vén fának hideg árnyékában.
Könnyecseppek hullanak kinyílt bíbor száján,
Melyek leperegnek egypár bimbócskáján.
Egek! még elején a kies tavasznak
Fakadó leveli szomorúan asznak:
A fa ráterítvén mohos vén gallyait,
Nem ereszti hozzá a nap sugárait.
Egek! ily szép rózsát ide ki ültetett,
Mely a kertekben is dísz érdemelhetett?
Ott a több mosolygó virágoknak során
Nem epedt volna el szegény ilyen korán:
De itten a bánat sűrű tövissei
Lettek szépségének furdaló ívei.
Sugár mogyorófák körülte hevernek,
De azok feléje fordulni sem mernek;
Reá lágy tavaszi szellő sem lengedez,
Mert a vén fa tőle minden rést elfedez.
Így fonnyad magános keserűségibe -
Ah! e rózsaszálát ki ne szánná, ki ne?
Magok az erdei fiatal istenek
Kinjait fájlalják; de mit segítenek!
Gyakran vigasztalják szegénykét a nimfák,
Szánakoznak sorsán az érzékeny hím fák.
Maga a szép rózsza, csüggesztvén ágait,
Így ereszti égre bokros panaszait:
„Mért nem emészti már el vagy hévség vagy hideg?
Ilyen vadon helyen mit sínlek, mint rideg?
Vajha forgószélet támasztna valaki,
Hogy tégedet, vén fa, többől facsarna ki!”

Így szól **Egy vén fának árnyékában régen szenvedő rózsafa** siráma **Csokonai Vitéz Mihály** tolmácsolásában. Vetem össze e sorokat **Keresztury Tibor** gondolatával:

Feltétlen legyen a kertben – ha lesz kerted – többféle örökzöld, fenyő és babérmeggy, továbbá olajfűz, orgona, aranyeső, bent pedig hibiszkusz, leánder. (...) Idővel rá fogsz jönni, micsoda hatalmas, felülmúlhatatlan élmény, hogy végre egy élőlény, amelyik nem beszél, ám meghálálja gondoskodó bizalmadat: új hajtást hoz, virágozik neked.

Azaz, lám milyen fontos, hogy a kertben – nem csak erdőn, mezőn – mindnek megtaláljuk a maga helyét, életterét.

De az ökológiai életelen környezeti tényezők közül a fény, a hő és a talaj mellett nemcsak a csapadékvíz, hanem a talajból felbukkanó forrás vize is fontos. Magyar javaslata, 2013-tól május 19. a **források napja**, melyet az ENSZ környezetvédelmi szervezete, az **UNEP** is felvett kalendáriumába. A látszólag alig csörgedező források a Föld édesvízhálózatát táplálják, amelyben hatalmas mennyiség, 1230 km³-nyi víztömeg mozog. A nagy földi vízkörforgásnak fontos láncszeme a forrás, hiszen a légkörből hulló és a talajba, kőzetekbe beszivárgó csapadék jelentős része a források kapuin át kerül újra a napvilágra. Mivel a források vizének minősége (ásványianyag- és gáztartalma, kémhatása, oxigéntartalma, tisztasága, hőmérséklete, fényviszonyai, áramlási sebessége, vízhozamának nagysága és annak változása) erősen eltérhet, így egy-egy forrás más-más környezeti feltételeket kínál az élethez. Ugyanakkor az idők folyamán egy-egy forrásnál ezen adatok csak kismértékben vagy alig változnak. (Csak a vízhozam kivétel.) Ekképp egy-egy forrás vagy forráscsoport élővilága egyedi, csak ott található bennszülött (endemikus) lényeket rejthet. Ezek lehetnek egyszertűek, egyszerűbb növények, de férgek, csigák, rákok, sőt akár gerincesek is.

1902. május 19-én Párizsban egyezményt kötöttek az európai államok a mezőgazdaságban hasznos madarak védelme

érdekében. Már abban az évben **Chernel István** ornitológus megszervezte a madarak és fák napját, amelyet aztán az 1906. évi I. törvény cikk szabályozott. **Apponyi Albert** vallás- és közoktatásügyi miniszter körrendeletben írta elő: évente egy napot a népiskolákban a tanító arra szenteljen, hogy a tanulókkal a hasznos madaraknak és azok védelmének jelentőségét megismertesse. Megünneplésének időpontja változó, eredetileg május harmadik vasárnapjához kötötték.

A május 22-ével kezdődő csillagászati hónap az Ikrek jegyének védelme alatt áll. A jegy névadója az Ikrek (Gemini) csillagkép. Ennek az állatövi csillagképnek különös jelentőséget ad, hogy a nappályára merőleges égi körív, a Tejút is áthalad rajta, s az elmúlt kétezer évben a nyári napforduló otthona volt. A legrégebb közel-keleti kozmogóniák a világ teremtését arra az időre teszik, amikor a tavaszpont állott az Ikrek csillagképben (ha az év tavasszal kezdődik, gondolhatják, legyen tavasszal a „minden dolgok kezdete”). Az Ikrek két legfényesebb csillaga, a **Castor** és a **Pollux** az északi égbolt legfényesebb csillagai közé tartozik. A görög mitológia ikerhőseinek, Kasztórnak és Polüdeukésznek égi képmásai ők. Apjuk a hattyú Zeusz volt, anyjuk Nemezis (**Léda**), aki a Tejút és nappálya másik, átellenes kereszteződése felett fogadta magába az isteni magot, ott, ahol a Hattyú csillagkép „behatol” a Tejút „vulvájába”. Az ikerhőroszok tojásból jönnek a világra, kerek sapkájuk, a tojásbélyeg az éggömb két felét jelképezi. (A Tejút osztja két félgömbre az eget.)

Jó május. Illyés Gyula versével már az időszak esős-fagyosszentes részében járunk.

Minden kezével működik
ez a május – ha egyszer eljött!
Naphosszat rángatja a felhők
duzzadtan csüngő tőgyeit.

Tej a sajtárban: zeng, csobog,
habzik az udvarban a zápor.
Állong még egy kicsit a jámbor
felhő, bár mindent leadott.

Süt a nap, fut a sárba ki
gyerek s kacsa... Mígnem fölénkbe
téved egy új felhő-tehénke
s kezdődik megint a zuhi.

De: tündöklők az éjszakák.
Kószálunk. Folyton más az illat.
Porták-szerte vad harcot vívnak
a trágyadombok s orgonák.

Május 22-én, 1927-ben született **Oláh György** vegyész. A budapesti Piarista Gimnáziumban érettségizett, a Budapesti Műegyetemen szerzett vegyész mérnöki oklevelet. 1956-ban Kanadába, majd az USA-ba ment. Legfontosabb eredménye az 1994. kémiai Nobel-díjjal jutalmazott „hővezetése a karbókationok kémiaiájához”. Lényegében az ő munkái döntötték meg a szén négyvegyértékűségének dogmáját, és új utakat nyitottak a szénhidrogének előállítására. Az MTA 1990-ben választotta tiszteleti tagjává.

Május 25-én érkezik az utolsó fagyosszent, Orbán. Orbán napján virágozik a szőlő, s ebben az időszakban még támadhat fagy, súlyos károkat okozva a szőlőkben. Ezért népünk Orbánt is a fagyosszentesek közé sorolja. Szent Orbán (†230) pápa rendelte el, hogy a miseáldozat kelyhét és tányérkáját (patena) aranyból vagy ezüstből készítsék. Ezért kehellyel, később szőlőfürttel a kezében ábrázolták. Ezért választották a szőlőművesek, kádárok, kocsmárosok patrónusuknak. Egyike a népies kalendárium főalakjainak minálunk. A Kárpát-medencében csak egy-két közmondás és szólásmód meg a napjához fűződő néphit ápolja a hírnevét. Németországban

„Könnyecseppek hullanak kinyílt bíbor száján”

és Németalföldön valóságos kultusz tárgya volt egészen a legújabb időkig, de a mindent... nivelláló Európai Unióban a legtöbb népszokást kiirtották mára.

Május 25-én, 1889-ben született a másik neves vegyész, **Freund Mihály** is. 1911-ben szerzett vegyészoklevelet a Budapesti Műegyetemen. 1934-ben világviszonylatban is elsőként vetette fel a cseppfolyósított földgáz szállításának lehetőségét. Nemzetközi elismertségét tanúsítja, hogy tiszteleti tagja volt az NDK, az NSZK, az osztrák és az Amerikai Kémiai Társaságnak. Ugyanakkor zseniális meglátásából mások húztak hasznot. Természettudós-sorsok...

E héten **Reményik Sándor** *A sors-váró madár* című versével búcsúozom.

A nap leszállt, rá megzendült az erdő
Alkonyi kórusa
Egyszer, utolszor még, az éj előtt.
Halk szárnyshugás kelt a fák között,
Kerengve, lassan
Fészekre rebbentek a madarak.

Egy fenyőágon ült egy kis madár
Némán, kő-mereven,
Szürkén gubbasztó kicsi szfinksz gyanánt.
És meg se moccan
Közélgő lépteimnek dobajára.

Előtte álltam, lehajoltam hozzá:
Vajjon mi lelheti?!
Így, ültőhelyében meghalt talán?
Kitellett tőle,
Oly döbbenetes, olyan furcsa volt.

De élt. Kicsi szeme
Ha bágyadtan, ha tompán is, de fénylett,
S nézett, nézett merőn valahová, –
A sorsát várta tán,
S én jöttem, mintha sorsa lettem volna.

Ó, sose volt még sors ily tehetetlen,
Ilyen ügyefogyott.
Tanakodtam, hogy mit is kezdjek véle:
Ha fészekből hullt, hogyan tegyem vissza?
Ha szárnya törött, szárnyra hogy kapassam?
Elpusztul, hogyha magammal viszem,
Elpusztul akkor is, ha itt hagyom.
Keserves volt nekem e sors-szerep.

Félénken kinyújtottam a kezem.
Úgy véltem, ha már egyéb nem telik
Tőlem, – legalább megsimogatom.
Akkor rezzent – s elugrott.
Két lépést ugrott csak a fűbe el,
Ott gunnyasztott tovább,
S a sorsát nézte, nézett engemet.

Szent Ferenc zengő, hallelujás nyelvén
Szerettem volna hozzá szólni –
S nem jött ajkamra szó.
Legyintettem lemondón, szomorún.
Otthagytam kis madár-testvéretem,
Sorstalan sorsa voltam én neki,
De sorstalan sors az én sorsom is:
Sem elzúzni, sem fölemelni nem tud
A tehetetlen, az ügyefogyott,
A gyáva kéz!

Maradok kiváló tisztelettel.

Kelt május 19-én, a forrásvizek napján

Állong még egy kicsit a jámbor hajnali köd

Épített örökségünk

A gernyeszei Teleki-kastély

Nagy-Bodó Tibor

(Folytatás május 12-i számunkból)

Visszatérve az időben...

1395-ben Szécsényi Frank a maga, a fia, László és az unokatestvére, Simon nevében más javaival együtt Gernyeszeget is elcserélte 3.540 aranyforint ráfizetésével Zsigmond király Beszterce közelében levő birtokaiért.

A király 1405-ben a Becse-Gergely nembeli sáromberki Erdélyi Miklós fia Antalnak és testvéreinek, Jánosnak adományozta a birtokot, melybe az erdélyi káptalan iktatta be őket.

Az 1674-ben kiásott címer

Antal Zsigmond korának egyik legnevezetesebb alakja volt. Kiss Gábor az *Erdélyi várak, várkastélyok* című könyvében ír arról, hogy Antal volt az, aki 1396. szeptember 28-án a vesztt nikápolyi csatában megmentette Zsigmond király életét. A gernyeszei uradalmat hűsége jutalmául kapta, azzal a címerrel együtt, amelynek egy márványos faragású példányát 1674-ben a mai kastély alapozásakor ásták ki a sánc romjai alól.

Zsigmond király 1410. augusztus 16-án megengedte Antalnak és testvéreinek, hogy valamelyik erdélyi birtokukon az e célra legalkalmasabb helyen várkastélyt építsenek.

A király az engedélyt 1414. július 24-én megerősítette, akkor, amikor Antalnak pallosjogot adott, majd az

1415. április 7-i oklevelében külön kiemelte, hogy a nevezetnek kövár építésére adott engedélyt.

A tanúvallomás, egy összeírás és egy urbárium adatai

A várkastély átépítését – 1686-ban – Teleki Mihály kezdte meg, aki innen indult a zernyesti csatába, ahol 1690. augusztus 27-én életét vesztette. Hamvait özvegye, Veér Judit 1691-ben hozatta ide Görgeyből.

A kancellár halála után, 1707-ben fia, Teleki Sándor és leszármazottai örökölték az uradalmat.

és annál is több ölnyi, mélysége is hasonlóképpen egyenetlen...”

Az urbárium adatai alapján megállapítható, hogy szabályos, négyszög alaprajzú, belső tornyos várkastély volt, amit a széles, mély vízesárok mellett palánkkal öveztek.

Szintén Kiss Gábor közléséből derül ki, hogy a várkastély délkeleti sarkában állt a Veresbástya, „... melynek fala ötszögletre van építve keresztbolthajtás alatt, mely virágosnanya vagyon párkányozva. Pádimentuma négyszögletű, öreg téglákkal vagyon kirakva...”

A Veresbástyának az udvar felőli falához egy „kisded kerek bástya” csatlakozott, „melyen a Toronyba vagy a Veresbástya híjára járnak fel”.

A keleti oldal földszinti szobái a Veresbástya alatti ötszögletes, bolt-hajtásos teremmel kezdődtek. Ehhez északról csatlakozott az „...asztalosház, melynek ajtaja nyílik nyugatra az udvar felé...” , a „...csizmadiaház nevezetű kisded, négyszögletre csinált nyári házacska...” , majd következett az „oskolaház” és a „pap háza”, majd pedig az északkeleti sarkon levő Aranyosbástya alatt a „legények háza”.

A fentiekben kívül az urbárium teljes részletességgel felsorolja a helyiségek berendezéseit és felszereléseit.

A mai Teleki-kastély

A feltehetően Mayerhoffer András tervei alapján U alaprajzú, háromtengelyes, szárnyaival cour d'honneur-szerűen a kert felé forduló gernyeszei kastély úgynevezett Grassalkovich-stílusban épült.

Érdekessége, hogy az év beosztásának megfelelően ötvenkét szobája és háromszázhatvanöt ablaka van.

A megmaradt könyvek és a levéltári anyagok a Teleki Tékában, valamint az Kolozs megyei Állami Levéltárban találhatóak.

Teleki József utazásai

Az új barokk kastély felépítését követően átalakult az épület körüli kert is. A barokk kert kialakításával kapcsolatos dokumentumok Teleki Józseftől származnak.

Dr. Fekete Albertnek *Az erdélyi kertművészet – Maros menti kastélykertek* című könyvéből tudjuk meg, hogy a fiatal gróf nyugat-európai utazásai során meglátogatta korának híres kertjeit is, amelyek iránt egész életében kimagasló érdeklődést mutatott.

Tizenöt évesen hosszabb időt töltött Bécsben, majd 1759–1761 között, első nyugat-európai tanulmányútja során bejárta Ausztriát, Bajorországot, Svájcot, a Rajna

menti fejedelemségeket, Hollandiát, és eljutott Franciaországba is.

Útinaplójában leírást ad a versailles-i parkról, Saint Cloud, Meudon és Chantilly kastélyáról és parkjáról, a párizsi Tuileriák és Montmorency-kertről, valamint a marly-i kastély szobordíszes parkjáról.

Németalföldön járva meglátogatta Rastatt, Karlsruhe, Mannheim kertjeit és a brühli Augustusburgot, Hollandiában pedig többek között Huis ten Bosch kastélyát és parkját.

1769-ben négyhetes utazást tett Észak-Itáliába, ezúttal azonban nem készített feljegyzéseket az élményeiről.

A gernyeszei kastély az erdélyi barokk építészet legszebb alkotása.

Dr. Kálmán Attila tanár, történész kiegészítése

A kastély 2011-től újra a család tulajdonában van. A család tagjai mindent elkövettek és elkövetnek, hogy a kastély megmaradjon az utókornak.

Az elmúlt évtizedben valóságos erdélyi kultúr- és rendezvényközponttá alakult.

Nagyon sok olyan rendezvényt tartottak itt az elmúlt években, amelyek kiérdemelték a nagyközönség tiszteletét. A teljesség igénye nélkül: művésztaborok, kastélynapok, klasszikus zenei koncertek (amelyekhez a kastélyudvar, a díszterem tökéletes miliőt teremt), fesztiválok (Awake, Diákfesztivál), tudományos konferenciák, gyerektáborok követték egymást gyors egymásutánban.

Talán a legfontosabb, hogy a kastély bekerült a turisztikai körforgásba. Nemcsak rendezvények alkalmával lehet látogatni, hanem nyitva áll a közönség számára, sőt idegenvezetést is biztosítanak.

A világhírűség a kastély számára is nehézségeket jelentett, egy kicsit lassabban, de tovább zajlottak a rendezvények.

Talán a legfontosabb a 2022-ben gróf Bethlen Istvánnak (aki a kastélyban született 1874-ben) állított emléktábla.

2023-ban elkezdődik a kastély felújítása a PNRR-nek, vagyis az országos helyreállítási tervnek köszönhetően, és várhatóan 2026-ban fejeződik be.

* A rendelkezésünkre bocsátott dokumentációkért külön köszönet dr. Fekete Albertnek, Keresztes Géza műépítész, műemlékvédelmi szakmérnöknek; a régi és a mai képekért Demján László műemlékvédő építésznek.

FEHÉR FEKETE

Szerkeszti: Kiss Éva 1050.

A kétszáz éve született Madách Imrétől idézünk két mondatot.		1	ISTEN (ANGOL)	SÉRTETLEN DOBOGÓS SPORTOLÓ JUTALMA	TÉRELVÁLASZTÓ	ODA-VISSZA VÁGÓ-ESZKÖZ	VÍZLÁGYÍTÓ ANYAG
		A					O
2	A	ESZMÉNYKÉP MÁSİK NEVÉN				FRANCIA RT. NÉMET ÍRÓ (HEINRICH)	
	KOPASZ MUNKÁS (ARGÓ)		ANGOL ÚR (RÓV.)	ÁSVÁNYI FÜSZER	IDESZÁLLÍT PÁRT!		
				ÚJPESTI SPORTKLUB ÖREG			NÉVELŐ ALÁ
	REJTETT TÉNY			... EULEN-SPIEGEL FED, TAKAR			
	HAJÓFAR		SZIBÉRIAI FOLYÓ	NÉVELŐ	RAG, A-NAK PÁRJA	SZOLMIZÁCIÓS HANG	
	ÜRES HAS! MOST IS EZ VAN		AZ AARE FRANCIA NEVE	ANTI			NULLA KINT BENTI!
		TOLNA M. HELYSÉG FELVIGYÁZÓ					IGEKÉPZŐ LEON ... (AMERIKAI ÍRÓ)
	DURVÁN TASZÍT		OLASZ IGEN KIPLING KÍGYÓJA		MEG-ELÉGELO AZONBAN		
	SÁNC			SZÉLESRE NYIT VÉGTAG VÉGE			A FOSZFOR VEGYJELE ELÉG (LATIN)
		OLLÓS ÁLLAT BALKÁNI NÉP VOLT		BECÉZETT MIHÁLY TAKARMÁNY-TÁROLÓ			
	LÉNYEGÉBEN LATIN!		TOVÁBB SEGÍTSÉG-KÉRÉS		PERZSA URALKODÓ SZILAJ		
	AZ ARGON VEGYJELE		TESTÜNK MOTORJA JAPÁN DRÁMAI MŰFAJ			MAGAD MORZEJEL	
				HOLT NYELV KILO (RÓV.)			
	...BÁNÓ	O					L. N. J.

A MÁJUSI ÉVFORDULÓK (1.) című pályázat nyertesei:

Kocsis József,
Radnót, V. Terep u.
Jakab László,
Marosvásárhely, Kárpátok sétány

A pályázati rejtvény megfejtése:
LENHOSSÉK; KOVÁCS; TIECK; BARBUSSE;
LIVINGSTONE; KÉTLY; CUZA

Kérjük a nyerteseket, jelentkezzenek a 0265/268-854-es telefonszámon.

Megfejtések a május 12-i számból:

Ikrek:
Az alkonzul

Skandi:
Hagyd el a dolgokat, mielőtt még azok hagynak el téged.

PÁLYÁZATI REJTVÉNY

PÁLYÁZATI SZELVÉNY	MÁJUSI ÉVFORDULÓK (3.)												
	1	2	3	4	R	5	6	7	8	9 N			
	10					11				12			
13 R	14	15	16	17			18		19		20		
21					22				23	24			
25					26				27			L	
28				29			30		31		32	33	34
35				36			37		38		39		40
41		42			43		44		45		46		R
K		47			48		49	50			51	52	
53	54				55					56			
V				57	Á		58			É			Y

VÍZSZINTES: 1. Orosz zeneszerző, 150 éve született (Nicolas). 10. ... alkohol (borszesz). 11. Dínom-... (mulatság). 13. Szobrász, 150 éve született (Béla). 18. Jahve egyik anygala. 20. Magatok. 21. Kis kerek kalács. 22. Kázus. 23. Szóbeli (román). 25. Peer Gynt anyja. 26. Ókori balkáni nép. 27. Kerti munkaeszköz. 28. Némán rátűz! 29. Csermely. 30. Német férfinév. 32. Ezen a helyen. 35. Békaparadicsom. 36. A noteszbe jegyez. 38. Előtag; tíz. 40. Növény része. 41. Szándékozik. 43. Munkavégző szerkezet. 45. ... és társai, Petőfi költeménye (1848). 47. Női szerep Mascagni Paraszttbecsületében. 49. Fen. 51. Palindrom férfinév. 53. Orosz író (Jurij). 55. Ipari tanuló. 56. Forma. 57. **Venezuelai politikus, 150 éve halt meg (José Antonio). 58. Zeneszerző, 200 éve született (Imre).**

FÜGGŐLEGES: 1. A tellúr és a jód vegyjele. 2. Lyukas cent! 3. Túlzott önbecsülés. 4. Megakad. 5. Teller ..., atomfizikus. 6. Magyar szerzetesrend. 7. Ennek! 8. Görög betű. 12. Angol filozófus, 150 éve halt meg (John Stuart). 14. Hazatérő ..., Deák-Ébner Lajos festménye. 15. Dekoráció. 16. Norvég, ománi és spanyol autójel. 17. Az arzén vegyjele. 19. Igeképző. 21. **Egri érsek, MTA-tag, 150 éve hunyt el (Béla).** 22. Német személynév. 24. Király (francia). 26. Órómai hármás fogat. 25. Rosszat kíván valakinek. 29. Páros béke! 31. ... izom (diafragma). 33. Párt! 34. **Jogász, a kúria elnöke, 150 éve született (Géza).** 36. Női melltű. 37. Sziget La Rochelle mellett. 39. Bankbetét! 42. ... Baldwin (amerikai színész). 44. Fizetőeszköz. 46. Színültig. 48. A könyvben sok van. 50. ... Vegas (nevadai város). 52. Ének. 54. Római. 55. Olaszország és Spanyolország gépkocsije. 56. Akkor indul!

L. N. J.

A megjelölt sorokban, oszlopokban szereplő helyes megfejtéseket június 1-jéig a Népszó címére (Dózsa György u. 9. szám) beküldők közül két személy egy-egy könyvet nyer. A pályázati szelvényt – a pályázat címével együtt – kérjük kivágni és a borítékra ráragasztani.

A két rejtvény azonos számú meghatározásait keverve közöljük. A megjelölt négyzetekbe kerülő betűket folyamatosan összeolvasva William Makepeace Thackeray angol író egyik művének a címét kapjuk. Könnyítésül egy betűt előre beirtunk.

VÍZSZINTES: 1. Afrikai sivatag – Kézibéklyó. 7. Zúgni kezd! – Páratlan relé! 8. Átver – Férfi, argóban. 9. Olasz, magyar és osztrák autójelzés – Olcsó darab! 11. Zavart bak! – Pektin része! 12. Órómai viselet – Katolikus istentisztelet. 14. Ásványi fűszer – Láncszemek! 15. Dávid ellenfele – Virágállat. 18. Küzdőtér, szorító – Harapó. 19. Piaci asztal – Dózis, porció. 22. Ellenérték – Baki egynemű hangzó. 23. Verdi egyik operája – Lopakodik. 25. Fizetés – Vörös, németül. 27. Ajtót szélesre nyit – Részben mozdít! 28. Fiatal fiú – Állati fekhely. 30. E nap – Aroma. 31. Szakosztály – Egyik szögfüggvény.

FÜGGŐLEGES: 1. Tűzet éleszt – Halogén elem. 2. Ömlik az eső – Passzol, klappol. 3. A hidrogén és a szén vegyjele – Klip vége! 4. Marosvásárhelyi focicsapat volt – Központi égitest. 5. Fogva tartás, szabadságvesztés – Gordonka. 6. Létrehoz, készít – Padlót súrol. 10. Ókori görög piactér – Bog. 13. Idegen női név – A kilenc múza egyike. 16. Népi hosszérték – Útnak ereszt. 17. Kecsegtet, édesget – Szándék. 20. Kedvelt virág – Móka. 21. Torok része – Illatos fűszernövény. 24. Germán főisten – Úrhölgy. 26. RJG – Tengeri hal. 29. Milligramm, rövidítve – Az urán és az oxigén vegyjele.

Koncz Erzsébet

1	2		3	4	5	6
7			8			
9		10		11		
12			13		14	
	15			16		
17		18				
19	20				21	
22			23		24	
25		26		27		
28			29		30	
31						

1	2		3	4	5	6
7			8			
9		10		11		
12			13		14	
	15			R	16	
17		18				
19	20					21
22			23		24	
25		26		27		
28			29		30	
31						

KOBÁK KÖNYVESBOLT

Marosvásárhely,
Győzelem tér
18. szám,
www.bookyard.ro

Évadzáró eseménysorozat a Köteles utcában

Minivaddal, bemutatóval és ballagással zárják a tanévet a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetemen. Az évad végéhez közeledve a hallgatók számos előadása utoljára lesz látható Marosvásárhelyen. Pénteken, 19-én aranydiploma-ünnepség, könyvbemutató és új előadás várja az érdeklődőket, május 20-án pedig az intézmény végzőseinek ballagási ünnepségére kerül sor a Stúdió Színházban.

Május 19-én 11.30 órától a Stúdió Színház előterében aranydiploma-osztó ünnepségre kerül sor, amellyel az egyetem a fél évszázaddal ezelőtt végzett színészgenerációt köszönti. A Köteles utcában tartott eseményen a marosvásárhelyi színi tanoda vezetősége, valamint Kovács Levente egyetemi tanár, rendező és Gáspár Attila, a tanintézmény professzora fogadja az Erdély minden szegletéből és Magyarországról visszalátogató ünnepeket. A pénteki találkozón az idősebb nemzedék képviselői a marosvásárhelyi színisekkel és a Tompa Miklós Társulat vezetőségével is találkoznak a Művészeti Egyetemen.

Szintén május 19-én, pénteken 16 órától a Gemma könyvesboltban (Bolyai utca 10.) kerül sor Jákfalvi Magdolna, Kékesi Kun Árpád (szerk.) *Egy filozófus Székelyvárosból* című beszélgetőkönyvének bemutatására. A bemutatón a szerkesztők folytatják a kötet forrását képező beszélgetést a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem történetéről Béres Andrással, amibe kérdéseikkel, véleményükkel a résztvevők is bekapcsolódhatnak.

A Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem másodéves magiszteri bábszínészosztálya május 19-én, pénteken 17 órától adja elő a Levél utcai Stúdió 2-ben *Árvácska* című, felnőtteknek szóló előadását Vidovszky György rendezésében.

Az *Árvácska* Mórész Zsigmond azonos című regénye alapján készült. „Az *Árvácska* hosszú időközön keresztül egy szociografikus, helyenként naturalista műnek értelmezték. Valójában nem az: egy költői szerkezettel megírt műről van szó. A színházi adaptációban ezt a részét erősítjük fel, nem a regény cselekményét állítjuk színpadra. A stilizáltság, a báb használata több asszociációt enged meg a nézőnek,

miniévad		Stúdió 5 / 2023	
2	19:00	TÜZOLTÓ	19-20 MÁJUS
16	12:00	AZ ÖSSZECSUKHATÓ NAGYMAMA	16-17 MÁJUS
17	12:00	ARANYSZÍVŐ JULISKA	17-18 MÁJUS
18	19:00	BENNEM A LÉTRA	18-19 MÁJUS
19	17:00	ÁRVÁCSKA	19-20 MÁJUS
19	19:00	ITHAKA	19-20 MÁJUS
20	11:00	BALLAGÁS	20 MÁJUS
21	17:00	TÜZOLTÓ	21-22 MÁJUS
21	19:00	PARASZTOPERA	21-22 MÁJUS
22	19:00	MEGGYESKERT	22-23 MÁJUS
23	19:00	BAKELIT TAXI VINYL	23 MÁJUS

közelebb viszi a lényeghez. Fontosnak tartom olyan figurák életéről beszélni, akikről amúgy nem szólnak előadások. Ezek az emberek áldozatai, nem főszereplői saját történetüknek”, mondja Vidovszky György az előadásról, amelyben másodéves magiszteri bábművész szakos hallgatók játszanak: Bíró Eszter, Stekbauer-Hanzi Réka, Nagy Tímea, Törös Szilvia, Vén Evelin; osztályvezető tanárunk Máthé Rozália. Hegedűn játszik Kiss Vivien m.v.; zene: Pap Gábor; látvány: Mátravölgyi Ákos; zenei vezető: Strausz Imre-István. A rendező asszisztenseként, dramaturgiai konzulensként közreműködött Berecz Boglárka másodéves rendező szakos, valamint Kósa-Szigety Zsófia másodéves teatrológia szakos hallgató. Az előadás időtartama másfél óra, megtekintése 16 éven felül ajánlott.

A Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem Magyar Kara május 19-én, pénteken 19 órától mutatja be a Stúdió Színházban *Ithaka* című előadását, Kocsis Pál rendezésében.

Odüsszeusz – Láertész fia, Ithaka királya, a sokféle bolygott, a leleményes, a hőrosok hőrosza, férfideál, apa, férj, politikus, felfedező, filozófus, womanizer és a legjobb diszkoszvető egész Hellaszban. Jó parti. Vagy mégsem? Hangzatos címszereplőnk dacára Homérosz eposzát Szabó-Székely Ármín és Závada Péter a női sorsokra fókuszálva gondolta újra. Az istennőket, nimfákat, sziréneket most egy másik oldalukról ismerhetjük meg, Pallasz Athéné útbaigazításával, közben pedig elkísérjük Odüsszeuszt szeretett otthonába, Ithakába, Kocsis Pál első marosvásárhelyi rendezésében.

Az előadásban elsőéves magiszteri színészhallgatók játszanak: Csík Édua, Drunek Sára, Ferencz Evelin, Jankovics Katalin, Nagy L. Norbert, Pósa Fruzsina, Sétáló Imola Fanni és Vlasich Máté. A koreográfiát és látványt Kocsis Pál rendező a szereposztással közös munka során alakította. A rendező asszisztense Talán Vanda magiszteri elsőéves impresszárió szakos hallgató.

A május 20-án, szombaton 11 órakor kezdődő ballagásra a Köteles utcai Stúdió Színházban kerül sor.

Május 21-én, vasárnap 17 órától Mohácsi János rendezésében a *Tűzoltó* című előadást láthatják az érdeklődők a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem főépületének 30-as termében.

A kistermi komédia Szép Ernő *Tűzoltója* nyomán született, amelyben a férfi-nő kapcsolatok mindig konfliktusokkal terhelt volta a végletes érzelmek humoros tükrében köszön vissza. Az emberi természetet, bűnöket és léhaságokat kifigurázó szkeccsben Karsai Dóra és Tamás Csanád elsőéves magiszteri színész szakos hallgatók játszanak. A látványtervet Balázs-Bécsi Anna, Égei Emília, Olti Angyalka, Pál Alexandra, Váradi Tímea készítette, mindannyian a másodéves látványtervező osztály hallgatói. Segédrendező Ricz Ármín elsőéves magiszteri rendező szakos hallgató, zenei vezető Kovács Márton. Az előadás hossza negyven perc, és tizenhat éven felülieknek ajánlott.

Szintén május 21-én, vasárnap 19 órától a Stúdió Színházban adja elő a Marosvásárhelyi Művészeti Egye-

tem másodéves magiszteri színészosztálya *Parasztopera* című előadását, Mohácsi János rendezésében.

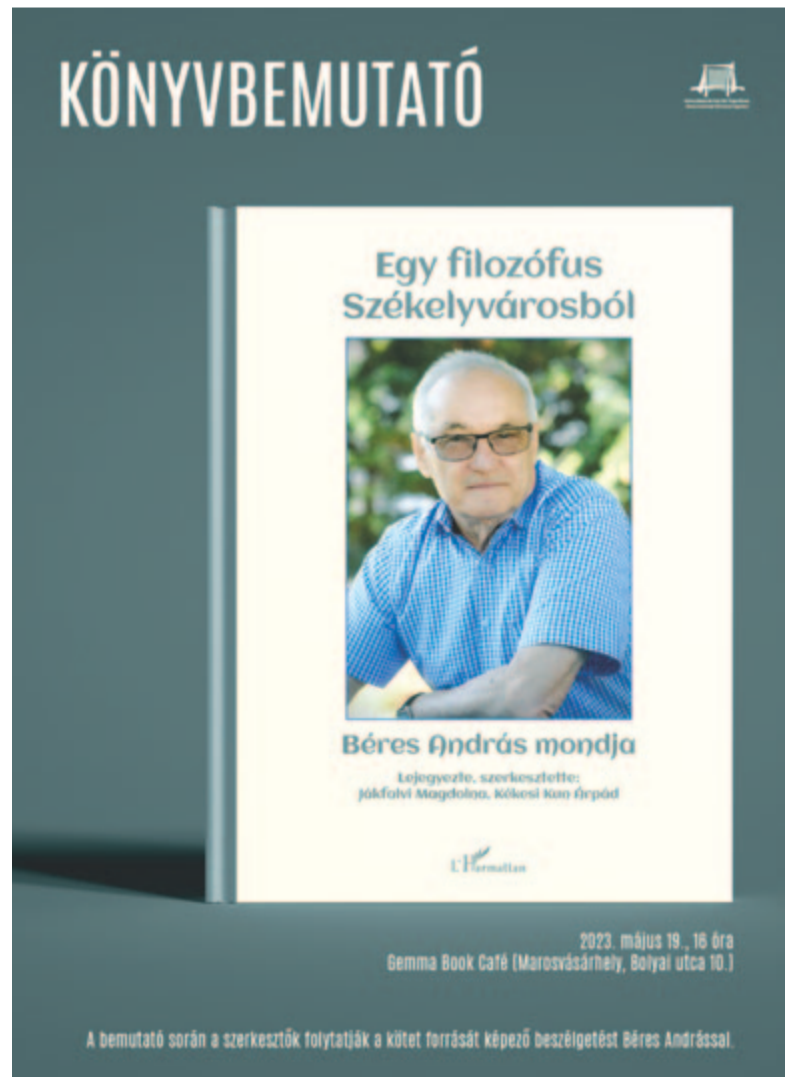
Pintér Béla *Parasztopera* görög tragédiát idéző balladisztikus történet, népdalokból ihletett zenével, szenvedéllyel és humorral játszik az emberi lélek húrjain, egy ízig-vérig Mohácsi-előadásban, hozzáadott csendekkel, színészi játékkal, kórossal, hatalmas szereposztással és sírva nevetéssel. Szereplők: Boros Bence/Nagy László, Göllner Boróka, Németh Kristóf, Pánczél Lilla, Renczés Viktória, Szabó Fruzsina, Radu Enrik, Varsányi Szabolcs/Molnár Gergely, Vlasich Máté színész szakos hallgatók. Az énekkar: Bajkó Edina Klára, valamint Berencsy Martin, Csorba Kristóf, Kitay Levent, Drunek Sára, Elek Ágota, Eröss Noémi, Hajas Krisztián, Kernetzky Hanna, Jankovics Katalin, Pósa Fruzsina, Mihály János, Nagy Tímea, Sipos Áron, Stoian Antonia, Szentmártoni Júlia, a Művészeti Egyetem hallgatói. Az egyetem tanára, Strausz Imre-István által vezetett zenekart Fazakas Attila, Fülöp Alajos, Kostyák Márton, Major Zsolt alkotja, az előadás díszletét és jelmezeit a másodéves látványtervező osztály hallgatói, Balázs-Bécsi Anna, Égei Emília, Olti Angyalka, Pál Alexandra, Váradi Tímea készítették. A próbaanyagot zenei vezetője és koreográfusa Kovács Márton, Mohácsi János állandó munkatársa, segédkoreográfusok: Adorjáni Kincső, Baróti Krisztina, Ferencz Evelin, Pósa Fruzsina koreográfia szakos hallgatók. Az előadás időtartama másfél óra, és tizenhat éven felülieknek ajánlott.

Május 22-én a Köteles utcai Stúdió Színházban látható a *Meggyes-*

Egyetem Magyar Kara május 23-án, kedden 19 órától adja elő a Stúdió Színházban *BAKELIT TAXI VINYL* című előadását, Harsányi Zsolt rendezésében.

Alina Nelega kortárs drámaíró szövegében, akárcsak Arthur Schnitzler *Körtáncában*, társadalmunk keresztmetszete jelenik meg. A színpadon felvonuló karakterek – taxisofőr, prostituált, egyetemista, pszichiáter, felső vezető, ügyész, újságíró, fotós, színész és Pepe – révén tíz vergődő személy történetét követhetjük végig tíz jeleneten keresztül. Örömlánytól főügyészig mindenki hajszol valamit – nevezük boldogságnak –, közben esendőségük, létbevetttségük mindannyiukat egyenlővé teszi a szemünkben. A realista dráma hétköznapi helyzeteit az alkotók expresszív formanyelvvel mutatják fel. Az elemelt, snittszerű jelenetek pörgésében a szereplőknek mind közül van egymáshoz, ahogyan nekünk, nézőtérben ülőknek is közünk van egymáshoz. Az előadásban a másodéves magiszteri színészhallgatók játszanak: Radu Enrik, Karsai Dóra, Pánczél Lilla, Renczés Viktória, Tamás Csanád, Szabó Fruzsina, Németh Kristóf, Göllner Boróka; valamint Nagy László elsőéves magiszteri és Hajas Krisztián harmadéves alapképzéses hallgatók. A díszlet- és jelmeztervet Pál Alexandra és Balázs-Bécsi Anna harmadéves, látványtervező szakos hallgatók készítették. Az előadásban látható vetítés Nagy-Lázár Miklós (III. év, alapképzés, fotó-film-média szak) és Balázs-Bécsi Anna munkája. Zene: Bajkó Edina, zenei tanácsadó: Strausz Imre-István. Az előadás rendezője Harsányi Zsolt.

Jegyek interneten megvásárol-

kert, a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulata és a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem közös produkciója. A Meggyeskertre jegyek válthatók a Nemzeti Színház nagytermi jegypénztáránál (tel. 0365 806 865), a helyszínen (Stúdió Színház) előadás előtt egy órával, valamint a Biletmaster oldalán: bit.ly/3Y72kYd

A Marosvásárhelyi Művészeti

hatók elővételben a Stúdió Színház weboldalán feltüntetett online rendszerben vagy az előadás helyszínén kezdés előtt egy órával. Jegyeket foglalhatnak a 0791.22.99.77 telefonszámon vagy a jegy@studioszinhaz.ro e-mail-címen. A Stúdió Színházról bővebb információt a www.studioszinhaz.ro honlapon találnak. (közlemény)

Útkereső fiatalok

Ifjúsági találkozó Nyárádszerezében

Múlt vasárnap délután tartotta idei második találkozóját a Küküllői Református Egyházmegye ifjúsági szervezete, a Küküllői IKE. Mindenki szívesen jött vissza idén is a Nyárádszerezére, a vártnál jóval többen is, így sikeres rendezvényről beszéltek a szervezők.

Glígor Róbert László

A főtéri református templomban mintegy százharminc fiatal és húsz felnőtt vett részt a találkozón, ahol Tőkés Attila házigazda lelkész köszöntőjében a példaképekre és a mi örök példaképünkre, Jézusra hívta fel a figyelmet, mintegy bevezetve *Erdei Árpád Előd* nyárádszerezenti-ersei-seprődi lelkész *Ki vagy?* című önismereti értekezését. Mobiltelefonos, interaktív előadásában a fia-

bízz, én lelkem”, „semmi sem választhat el örökké tartó szerelmedtől, Istenem”, és arra biztatták a résztvevőket, beszéljessenek egymással és Istennel is.

A találkozó végén szó esett az idei nyári ifjúsági táborokról: a Csillagpont fesztivált a magyarországi Zánkán tartják július végén, amelyen több ezer református fiatal vesz részt, míg az egyházmegye idén augusztusban Algyógyon tartja meg saját ifjúsági táborát. Ezekre már most kell interneten regisztrálni.

Belegyökerezni a gyülekezetekbe

Az ifjúsági találkozók célja, hogy havonta egyszer a fiatalok kapjanak egy kis biztatást, útmutatást, lelki útavalót, de az is, hogy tudják: a közeli településeken is vannak fiatalok, akikkel érdemes

kozón, de itt a százat is jóval meghaladta a résztvevők száma. Hozzáfűzte: munkáját ötfős ifjúsági elnökség segíti, és már az év elején összeállították és meghirdették az idei ifjúsági programokat, amelyekben benne vannak az egyházmegyei és egyházkerületi, központi rendezvények egyaránt. Idén már volt ifjúsági istentiszteletük Segesváron, ifjúsági találkozó Makfalván, következnek a két nagy nyári tábor, szeptemberben sportnapot szerveznek Segesváron, októberben ifjúsági imaéjjel lesz Szőkefalván, novemberben ismét ifjúsági találkozó Torboszlón. – Majd decemberben az egyházkerület négy helyszínen szervezi meg a Várom az Urat! keresztény zenei fesztivált, idén a hozzánk legközelebbi helyszín a marosvásárhelyi Kultúrpalota lesz, de a kolozsvári eseményen is sokan részt szoktak venni fiataljaink közül. Egyes gyülekezetek pedig helyi ifjúsági délutánokat is szerveznek.

– Az ificsoportok létfontosságúak abból a szempontból, hogy a konfirmált fiatalokat hogyan illesztjük be a gyülekezetbe, hiszen a konfirmáció után keletkezik egy új az életükben, és ilyenkor sokan „elvesznek”, viszont ha rendszeresen, akár heti több alkalommal is működnek az ifjúsági foglalkozások, akkor az ad egy kapaszkodót számukra, amely révén belegyökereznek a gyülekezet életébe. Ezt segíti az egyházmegyei ifjúsági sorozat, amikor nagy közösségekben élnek át azt, hogy ez máshol is működik. A mostani előadás szervesen kapcsolódott az ifjak ezen érzéséhez, hiszen annyi minden próbálja őket alakítani ebben a világban – értékelte az ifjúsági munka fontosságát kérdésünkre *Batizán Attila* szentgercei lelképásztor.

Sokan szolgálnak szeretetből

A tavalyi sikeres ifjúsági sportnap után a szeredai ificsoport szívesen vállalta egy újabb találkozó megszervezését, a vendégek fogadását – ismertette *Tőkés Attila* házigazda lelkész, aki nagyon fontosnak tartja, hogy az ifjak ne csak résztvevői, hanem szervezői, mozgatórugói legyenek ezeknek az

Az egyházmegye legjobb zenekara, a Sola Fide szolgált

Fotó: Glígor Róbert László

alkalmaknak, hiszen ezek mind csapatépítést, közösségerősítést is eredményeznek. Jó volt látni, hogy a helyi fiatalok kevés irányítással is jól le tudták bonyolítani az eseményt, a szervezőkészségük, munkájuk dicséretet érdemel. A lelkész abbéli öröme is kifejezte, hogy ilyen sokan megjelentek a találkozón, az idei rendezvények közül eddig ezen voltak a legtöbben, valószínűleg az időpont és a helyszínválasztás is szerencsés volt, és annak különösen örvendett, hogy az egyházmegye egyik legjobb ifjúsági zenekara, a nagyobb rendezvényeken is fellépő Sola Fide vállalta a szolgálatot.

A szászcsávási Sola Fide-t 2016-ban alakította a frissen odakerült

Mészáros Lehel lelképásztor, tagjai a gyülekezet ifjaiból kerültek ki. A zenészek, énekesek váltakoznak ugyan, de Szászcsáváson nagy hagyománya van az éneklésnek, zenélésnek, ezért nem volt nehéz a zenekart létrehozni – vallotta be kérdésünkre a lelkész, aki zenészként úgy látja, hogy kamatoztatniuk kell az egyházközségekben azokat a nagy ajándékokat, amelyeket Istentől kaptak. Színfoltja a szászcsávási zenei életnek, hogy létezik egy kerestény dalokat is játszó ifjúsági zenekar, és szerinte a fiatalok is úgy érzik, hogy ez egy szolgálat számukra, és jól beletagozódnak ebbe. Fő szolgálati területük elsősorban a gyülekezet, de szívesen fellépnek bárhol, ahová elhívják őket.

Énkép, önismeret, útkeresés – találó témát választott az előadó lelkész

tal lelkész arra figyelmeztette az ifjakat: valós énképet alakítsanak ki, hiszen egész életükben ezzel kell élniük, fontos, hogy ki-kis ismerje és fogadja el önmagát, mert mindenki olyan, amilyenek Isten teremtette a maga hasonlatosságára. Példaképeket kell keresni, nem magunkat kell másokhoz hasonlítani – hangsúlyozta. Az alkalom zenei szolgálatát a szászcsávási Sola Fide ifjúsági zenekar végezte, arról téve tanúbizonyságot, hogy „a szeretet nem fogy el sosem”, „csak Istenben

időnként találkozni és közös alkalmon részt venni. Az elsődleges cél az, hogy Isten igéjét hallják, de a beszélgetés, ismerkedés is fontos. Nagy öröm, amikor az előadó megtalálja a közös hangot a fiatalokkal, a zenekar pedig bekapcsolja őket az éneklésbe, és öröm látni, hogy a fiatalok érdeklődéssel hallgatják az előadást – mondta el lapunknak az egyházmegye ifjúsági előadója, *Szabó István János* vámosgálfalvi lelképásztor, aki szerint öröndetes, ha 60-70 fiatal összegyűl egy talál-

Öröndetesen nagy számban, mintegy százötvenen vettek részt a nyárádszerezedei találkozón

Csak a sokéves tapasztalat számít?

Nem reklám, igaz történet

Nagy-Bodó Szilárd

Orvoshoz járni senki nem szeret, de az egészségünkön nem szabad spórolni. Az emberek előszeretettel mossák össze az imént említett két mondatot, amiből meg is születik az eredmény: ha orvoshoz megyünk, akkor olyant válasszunk, aki már több évtizede a pályán van. Holott ennél nagyobb tévedést nem is lehet elkövetni!

Hogy miért? Egy nagy praxissal rendelkező orvoshoz általában hosszú idő bejutni, arról nem is beszélve, hogy az illető ebből kifolyólag megfeszített tempóban dolgozik. Tisztelet a kivételnek, de már olyanról is lehetett hallani az országban, hogy miután lejárt a rendelési idő, az orvos éppen csak nem dobta ki a páciens. Persze ez szélsőséges példa. Azonban ne felejtünk el valamit: a mai nagy tapasztalattal rendelkező orvosok is voltak kezdők, valahonnan ők is elindultak, nem kizárt, hogy ugyanazon egyetem padjaiból, ahol ma is végeznek fiatalok. Valamikor ők is gyakorlatoztak, és a gyakorlati ismeretek elsajátításához nekik is szükségük volt páciensekre, ahogyan minden orvosnak.

Napjainkban viszont azt tapasztaljuk, hogy

nem merjük az egyetemistákra bízni „az életünket” még akkor sem, ha tudjuk, hogy felügyelik a munkájukat. Ez nem több egyszerű sznobizmusnál és bizalmatlanságnál. Pedig az egyetem utolsó éveiben vagy a rezidensi időszak alatt a diákok és a pályakezdő orvosok nagyon is tisztában vannak azzal, hogy mit csinálnak. Továbbá sokkal nagyobb benyomás a bizonyítási vágy, odafigyelnek, mérhetetlenül türelmesek, nem az órájukat nézik, hanem a zsebüket tartják, hanem mindent megtesznek annak érdekében, hogy a páciens felépülve, egészségesen és boldogan távozzon, még akkor is, ha kicsit paradoxon hangzik, hogy egy kórházból, egészségügyi intézményből valaki mosolyogva jön ki. Pedig erre is megvan az esély, főleg akkor, ha éppen a fogait tették rendbe.

A marosvásárhelyi George Emil Palade Orvosi, Gyógyászati, Tudomány- és Technológiai Egyetem Fogorvosi Karán a hallgatók rendszeresen kezelnek pácienseket. Van, aki fogtömésért megy, van, aki a fogai pótlása miatt, illetve vannak, akik csak a fogköveteket szeretnék eltávolíttatni, és visszanyerni a fogaik eredeti színét. Számukra ott a lehetőség, a fiatal szakemberek kiváló körülmények között, profizmussal végzik el a

beavatkozásokat, amelyeket az Egészségügyi Biztosítópénztár finanszíroz.

Sokan félnek a fogorvostól. Nem egy esetben okkal, talán van egy kellemetlen tapasztalatuk, vagy lehetséges, hogy hallottak egy nem éppen kellemes történetet. Viszont van az a pont, amikor már muszáj elmenni, be kell ülni a fogorvosi székbe, és reménykedni abban, hogy nem fog fájni. Metz Balázs és Nagy-Galaczi Anett hatodéves fogorvostanhallgatók bebizonyították, hogy lehet jó hangulatban, fájdalommentesen elvégezni egy beavatkozást. Egészen biztosan más hallgatók is hasonlóan dolgoznak, így csak ajánlani lehet a fogfájással küzdők számára, hogy látogassanak el az egyetemi fogászati rendelőbe. Azt is írhatnánk, hogy kipróbáltuk, hogy Ön ne féljen, és bátran vegye igénybe a szolgáltatásait. De ez nem reklám, hanem egy igaz történet. Elvégre félve ültem be a székbe, de a közel másfél óras beavatkozás egyáltalán nem fájt, valamint utólag sem történt semmi kellemetlen. Balázs és Anett maximális odafigyeléssel végezte el a munkát, szem előtt tartva a legkisebb rezdülést is, akkor álltak volna meg szünetet tartani – nem sajnálna az idejüket –, amikor én mint páciens kértem volna, sőt több ízben kérdeztek

arról, hogy biztos minden rendben? És minden a legnagyobb rendben volt, ennél nagyobb rendben nem is lehetett volna.

A beavatkozást követően pedig nem kitesékelték, hanem odafigyelve elmagyarázták, hogy ebben a helyzetben mit ajánlott és mit nem ajánlott enni, inni, illetve számos ötlettel és információval láttak el annak érdekében, hogy megóvjam a fogaim egészségét és esztétikumát. Metz Balázs azt is elmondta, hogy neki esik rosszul, ha látja a páciens szenvedni a székben, így arra törekszik, hogy elkerüljön minden esetleges kellemetlenséget, még akkor is, ha ez sokkal több időbe és energiába kerül. Oda kell figyelniük az emberekre, nem szabad kapkodni, tekintettel kell lenni arra, hogy számukra ez a beavatkozás fájdalmas lehet, így az nem lehet szempont, hogy minél hamarabb befejezzük, nyomatékositotta a hatodéves fogorvostanhallgató.

Ennek fényében kijelenthető, hogy egyetemistákhoz, pályakezdő orvosokhoz is érdemes elmenni, sőt nem egy esetben éppen ők a jobb választás. És ha továbbra is ilyen mentalitással dolgoznak, akkor senkinek sem kell aggódnia azért, hogy milyen lesz a következő orvosgeneráció.

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

ADÁSVÉTEL

ELADÓ garázs a Kárpátok sétányon. Tel. 0746-638-960. (19678)

ELADÓ 2250 m² terület Jedd és Szentivány közt, a főúton. Ugyanott jobbra, az erdő alatt 2x3700 m². Tel. 0745-861-522. (19618-1)

ELADÓ 36 ár (3566 m²) telek Szentannán, a Părăului Mic utca 605. szám alatt. 100.000 euró. Érdeklődni a 0744-701-506-os telefonszámon. (19612-1)

ELADÓK: 3 db felfújható gumimatracs, krumplivágó, összecukható asztal, hajszárító, fényképezőgép, laskavágó, autós kompresszor, kicsi szekrény, diótörő, kicsi szekér. Tel. 0770-132-339. (19651-1)

ELADÓ 10 ha termőföld Szentpál községben. Tel. 0740-527-205. (19600)

ELADÓ mosógép és LED-es tévé. Tel. 0740-527-205. (19601)

ELADÓ 70 darab LCD-LED televízió alkatrésznek. Tel. 0771-703-371. (19688-1)

LAKÁS

ELADÓ 2 szobás, I. osztályú, földszinti tömbházlakás a Kárpátok sétányon, 45 m² hasznos felület, hőszigetelt, termopán nyílászárók, infravörös panel fűtésrendszer, fém bejárati ajtó, bútorozatlan. Csendes gazdasági tevékenységre is megfelel. Tel. 0770-904-216. (19685-1)

A BACIU MONA-MAGDALENA KÖZJEGYZŐI IRODA az ügyfelek rendelkezésére áll a Ștefan cel Mare utca 9/1. szám alatti székhelyén hétfőtől péntekig 8-16 óra között.
Mobiltelefon: 0773-870-803,
vezetékes telefon: 0365/450-209.
E-mail-cím: monabaciu.notar@gmail.com
A közjegyző magyar nyelven anyanyelvi szinten és angolul is beszél. (18866-1)

ELADÓ nyaraló Vármezőn (Hidegség), teljes komfort, 3 ár. Tel. 0740-688-252. (19646-1)

ELADÓ ház Ákosfalván. Tel. 0743-761-147. (19676)

ELADÓ háromszoba-összkomfortos tömbházlakás a Ciucaș utca 3/8. sz. alatt. Tel. 00-36-702036013. (19689-1)

MINDENFÉLE

VÍZ-, GÁZ-, FŰTÉSSZERELÉST vállalok. Tel. 0746-638-960. (19678)

TÉVÉ-, MOSÓGÉPJAVÍTÁS a kliens lakásán. Tel. 0740-527-205. (19507)

VÁLLALUNK: tetőjavítást, meszelést, festést, szigetelést, laminált padló lerakását, bármilyen kisebb javítást. Tel. 0756-596-889, Orbán László. (19666-1)

CÉG régi házak teljes felújítását, bontását vállalja. Tel. 0774-574-527. (19587-1)

KERÍTÉST készítünk, javítunk, házbontást vállalunk. Tel. 0774-574-527. (19587-1)

FÜNYÍRÁS, kerttakarítás, fakivágás. Tel. 0770-621-920. (19587-1)

KÉSZÍTÜNK bármilyen típusú háztetőt, vállalunk kisebb tetőjavítást, hidroizolációt kartonból vagy poliészterből, és meszelést. Nyugdíjasoknak 10% kedvezmény. Tel. 0745-680-818, Csaba. (19668-1)

KÉSZÍTEK kerítést, lerakok járólapot, szigeteltek polisztrénnel, készítek tetőt, és más, ház körüli munkát vállalok. Tel. 0759-552-041. (19598-1)

TERMOPÁN ajtókat, ablakok javítása, szűnyoghálókat, rolók rendelésre. Tel. 0771-383-725. (19360-1)

TETŐKÉSZÍTÉS, teraszok készítése, tetőjavítás, cserépjavítás, külső-belső szigetelés, csatornajavítás, vízszigetelés. Nyugdíjasoknak 15% kedvezmény. Tel. 0753-386-872, Loránd. (19609)

KÉSZÍTÜNK gránitból, mozaikból sírkeretet, kriptát, fedlapot stb. és vállaljuk sírok javítását. Elérhető árak. Tel. 0770-873-809. (19619)

KÉSZÍTÜNK külső redőnyöket, szalagfüggönyöket, szűnyoghálót. Tel. 0744-121-714. (19665-1)

FÜNYÍRÁST vállalok. Tel. 0750-149-399. (19700-1)

MEGEMLÉKEZÉS

Egy könnyekkel és fájdalommal teli éve, hogy elmentél az örökkévalóságba, HEISSMANN ÖCSI.
A Jóisten nyugtasson békében, és fogadjon be országába!
Mia Grecu. (19692)

MEGEMLÉKEZÉS

„Lehetsz ezer mérföldnyire innen, vagy ezer évnire, te mindig velem vagy, a szívem mindig ott van melletted a koporsóban.”

Fájó szívvel emlékezem életem legszomorúbb napjára, 2014. május 19-ére, drága jó férjem, kislányom szeretett édesapja,

LÁSZLÓ LORÁND RICHÁRD

(Riki)

tragikus balesetben történt elvesztésére. Áldott emlékét őrizzük egy életen át.

Felesége és kislánya, Viktória. (19684)

Tudjuk, hogy nem jöhet, mégis egyre várjuk, enyhíti hiányát, ha álmainkban látjuk.

Az ész megérti, de a szív soha,

hogyan egyszer majd mi is elmegyünk, ahol ő van, oda,

Az élet múlik, de akit szeretünk,

arra életünk végéig könnyes szemmel emlékezünk.

Fájó szívvel emlékezünk a székelyvajai

HENTER VIKTORRA

halálának 4. évfordulóján.

Emlékét őrzi felesége, gyermekei és azok családja, valamint unokája, Barbara. (19683)

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

REDŐNYÖK, SZALAGFÜGGÖNYÖK, ROLETTÁK, GARÁZSKAPUK, ÁTLÁTSZÓPONYVA-BEÉPÍTÉS és egyéb árnyékolástechnikai cikkek, automatizált változatok nagy választékban. Tel. 0745-379-638. (67083-1)

TERMOPÁN ablakokat, ajtókat gyártunk és szerelünk német REHAU profilokból. Tel. 0745-379-638. (67083-1)

A MAROSVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS TEMETŐ teljes körű ellátást biztosít a segélyből (koporsó, szállítás, balzsamozás, temetkezés). Telefon: 0265/215-875, 0365/448-734, 0749-073-534. (67049-1)

DR. INCZE SÁNDOR BELGYÓGYÁSZ FŐORVOS betegeket fogad Marosvásárhelyen, a Tudor Vladimirescu utca 21/A szám alatti rendelőben. Előjegyzés a 0265/265-112-es telefonszámon. (19287-1)

RENDELÉSRE BÚTORT KÉSZÍTEK. Tel. 0748-691-858. (67150-1)

A MELINDA TEMETKEZÉSI VÁLLALAT MUNKATÁRSNŐT keres 45 évtől. Tel. 0747-581-055. (23491-1)

MAROSVÁSÁRHELYI VARRODÁBA (a Kövesdomb közelében) VARRÓNÓKET alkalmazunk. Teljesítményarányos fizetés + ételmi-szerjegyek. Tel. 0745-354-691. (23497-1)

Román és magyar futballbajnoki mérkőzések a televízióban

Május 19., péntek:

* 17.30 óra: Nagyszebeni Hermannstadt – Kolozsvári FCU (Szuperliga, alsóházi rájátszás, 9. forduló)

* 19.15 óra: Paksi FC – Puskás Akadémia FC (NB I, 32. forduló)

* 20.00 óra: Chindia Târgoviște – FC Voluntari (Szuperliga, alsóházi rájátszás, 9. forduló)

* 20.00 óra: Campionii FC Argeș Pitești – Petrolul 52 Ploiești (Szuperliga, alsóházi rájátszás, 9. forduló)

* 20.00 óra: Aradi UTA – Universitatea 1948 Craiova (Szuperliga, alsóházi rájátszás, 9. forduló)

* 21.30 óra: Kisvárdai Master Good – Vasas FC (NB I, 32. forduló)

Május 20., szombat:

* 14.45 óra: Botosáni FC – CS Mioveni (Szuperliga, alsóházi rájátszás, 9. forduló)

* 15.10 óra: MOL Fehérvár FC – Zalaegecszegi TE FC (NB I, 32. forduló)

* 18.45 óra: Ferencvárosi TC – Debreceni VSC (NB I, 32. forduló)

* 20.30 óra: Sepsiszentgyörgyi

Sepsi OSK – Kolozsvári CFR 1907 (Szuperliga, felsőházi rájátszás, 9. forduló)

Május 21., vasárnap:

* 13.00 óra: Jászvásári CSM Politehnica – Bukaresti Dinamo 1948 (2. liga, felsőházi rájátszás, 10. forduló)

* 13.00 óra: Galaci Suporter Club Oțelul – Dési Unirea (2. liga, felsőházi rájátszás, 10. forduló)

* 15.10 óra: Budapest Honvéd – Mezőkövesd Zsóry FC (NB I, 32. forduló)

* 18.30 óra: Újpest FC – Kecskeméti TE (NB I, 32. forduló)

* 21.00 óra: Konstancai FCV Farul – Bukaresti FCSB (Szuperliga, felsőházi rájátszás, 9. forduló)

Május 22., hétfő:

* 20.30 óra: Bukaresti Rapid 1923 – CSU Craiova (Szuperliga, felsőházi rájátszás, 9. forduló)

A román bajnoki mérkőzéseket a DigiSport, a Prima Sport és az Orange Sport, a magyar NB I-es és NB II-es találkozókat az M4 Sport és az M4 Sport+ televízió közvetíti.

Háromgólos sikerrel kezdtek a magyarok az U17-es Eb-n

A házigazda magyar válogatott 3-0-ra legyőzte Waleset az U17-es labdarúgó-Európa-bajnokság csoportkörének első fordulójában, szerdán Budapesten.

Az első félidőben fokozatosan növelte fölényét a walesi válogatott, amely egyre veszélyesebb helyzeteket dolgozott ki, de gólt nem szerzett. A magyarok előtt a 41. percben váratlanul nagy ziccer adódott, de Simon Benedek hibázott, két perccel később viszont Bagi Ádám passzából megszerezte a vezetést.

A második felvonásban sokkal lendületesebben és

pontosabban futballoztak a házigazdák, s a 75. percben növelték a különbséget: Molnár Csaba lövése után a walesi kapus éppen Szabó Szilárd elé ütötte a labdát, aki élt a kínálkozó lehetőséggel, és a hálóba továbbította. A végeredmény a 81. percben alakult ki, amikor egy szöglet után Umatham Ádám fejtelt a hálóba.

A magyarok szombaton 21 órától Lengyelországgal, kedden 21 órától pedig Írországgal találkoznak Felcsúton, a negyeddöntőbe a csoportok első két helyezettje jut.

A címvédő Real Madrid legyőzésével BL-döntőben a Manchester City

A Manchester City bejutott a fináléba a labdarúgó Bajnokok Ligájában, miután az elődöntős párharc szerdai visszavágóján hazai pályán 4-0-ra legyőzte a címvédő Real Madridot.

A múlt keddi, madridi 1-1-es döntetlen után a lehenyélően kezdő Manchester City a portugál Bernardo Silva duplájával már a szünetben 2-0-ra vezetett, a második félidőben a brazil Militao ön-

gólja és a világbajnok argentin Julian Alvarez találatára a City történetének második BL-finális szereplését.

A június 10-i, isztambuli döntőben az angol gárda ellenfele az 1964-ben, 1965-ben és 2010-ben diadalmaskodó Internazionale lesz, amely kettős győzelemmel búcsúztatta a városi rivális AC Milant.

Am finalizat lucrărilor și pe
strada Voinicenilor!

Befejeztük a munkálatokat
a Szabadi úton is!

Befejeződtek a rehabilitációs munkálatok az Egyesülés lakónegyedi Szabadi úton. 400 méter hosszan új aszfaltburkolatot öntöttek és az útburkolati jelzéseket is újrafestették. Folytatjuk a város infrastruktúrájának felújítását!

Primăria Municipiului
Târgu Mureș
Marosvásárhely
Polgármesteri Hivatala

Hitelmezőgazdászoknak Gépek
Eszközök Gépek pályázatok KKV Gépek
KKU Modernizálás Gépek
pályázatok
Eszközök

LAM

Hitel Eszközök
Hitel Eszközök
Hitel Eszközök

MICROCREDIT • MIKROHITEL

Hitel
mezőgazdászoknak
pályázatok Gépek KKV

0720 030 804

ETV
TELEVÍZIÓ

NŐSZEMKÖZT
Csatlos Tundével

MINDEN PÉNTEKEN 21 ÓRÁTÓL

INGYENES STERILIZÁLÁSI KAMPÁNY
A gazdás és gazdátlan kutyák és macskák számára

A Városi Kertészet a Városi Kutyamenhelyen keresztül ingyenes sterilizálási kampányt hirdet Marosvásárhelyen, a gazdával rendelkező és gazdátlan kutyák és macskák számára.

A kampányra a **Prut utca 24.** szám alatt található **kutyamenhely rendelőjében** kerül sor.

Időpontot a **0725-609.434**-es telefonszámon lehet kérni, hétfőtől péntekig, **8:00 és 15:00** óra között.

Marosvásárhelyi
Kutyamenhely

Primăria Municipiului
Târgu Mureș
Marosvásárhely
Polgármesteri Hivatala

 MCA Health Care
ORVOSI LABORATÓRIUM

www.health-care.ro Tel/fax: 0365-882747
Marosvásárhely, Tulipán utca 25. szám

TÁJÉKOZTATÓ

Tisztelt páciensek, tájékoztatjuk Önöket, hogy Marosvásárhelyen, a Tulipán utca 25. szám alatt működő MCA Health Care orvosi laboratórium rendelkezik a Maros megyei egészségbiztosítási pénztári alapról származó összeggel májusra ártámogatott (ingyenes) orvosi analízisek elvégzésére. Ehhez szükséges küldőpapír a családorvostól/szakorvostól.

Az érdekelteket kérjük, hogy előjegyzés érdekében hívják a 0365-882-747-es telefonszámot hétfőtől péntekig 7–19 óra között.

SÁRGA RÓZSA

JÓKAI MÓR REGÉNYE NYOMÁN

RENDEZŐ-KOREOGRÁFUS **KÖNCZEI ÁRPÁD**

Május 23., 19 óra, a Maros Művészegyüttes előadóterme
Előzetes helyfoglalás: 0757-059-594

MAROS
MŰVÉSZEGYÜTTES

